

BJELOVARSKI BIKIKLIZAM

blistava prošlost, aktivna sadašnjost, zanimljiva budućnost

DRŽAVNI ARHIV U BJELOVARU

Tatjana Ružić

BJELOVARSKI BIKIKLIZAM

blistava prošlost, aktivna sadašnjost, zanimljiva budućnost

DRŽAVNI ARHIV U BJELOVARU

Impresum

Bjelovarski biciklizam - blistava prošlost, aktivna sadašnjost i zanimljiva budućnost

Državni arhiv u Bjelovaru
Predvorje zgrade Arhiva
14. 6. - 15. 7. 2019.

Autorica izložbe: Tatjana Ružić, viši arhivist
Suradnici: Goran Iličić, Zoran Segin, Hrvoje Supančić
Tehnički postav: Miljenko Kurevija, Srećko Mijatović

Urednica kataloga: Martina Krivić Lekić, dipl. povjesničar i etnolog

Nakladnik: Državni arhiv u Bjelovaru
Biblioteka: Katalozi izložbi

Lektura i korektura: Ivana Peulja, prof.
Dizajn i priprema izložbe te prijelom kataloga: Ivana Ivanušec, Dizajnerica

Fotografije i materijali: Državni arhiv u Bjelovaru
Gradski muzej Bjelovar
Hrvatski športski muzej u Zagrebu
Bjelovarsko-bilogorska županija
Biciklistički klub Gema
Biciklistički klub Bjelovar
Ivica Petreković
Railfaneurope

Ilustracija na naslovnici: Proslava Olimpijskog dana 1924. (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Tisak: KB Color, Bjelovar
Naklada: 200 primjeraka

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem
ISBN: 978-953-59936-3-6

Izložba je realizirana uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Bjelovar, lipanj 2019.

MEĐUNARODNI DAN ARHIVA 2019.

Sadržaj

Uvod	5
Stodeset godina bjelovarskog biciklizma	6
Biciklistički pododbor	7
Klubovi do 1963. godine	9
<i>Hrvatski koturaški klub Sokol Bjelovar</i>	9
<i>Klub biciklista Genius Bjelovar</i>	16
<i>Biciklistički klub Radnički Bjelovar</i>	17
Znacajni koturaši	25
<i>Stjepan Ljubić Vojvoda (Virje, 1906. - Zagreb, 1986.)</i>	25
<i>Tomo Vinković (Šemovci, 1909. - Bjelovar, 1942.)</i>	32
<i>Duro Šegović (Zdenčac, 1896. - Zagreb, 1966.)</i>	35
<i>Milan (Emil) Meniga (Zagreb, 1880. - Zagreb, 1959.)</i>	36
<i>Petar Vajda</i>	37
<i>Teodor Pisačić Pisa</i>	37
<i>Petar Kolibaš</i>	38
<i>Dragutin Lamza</i>	38
<i>Emil Ivanović</i>	39
Bicikl i svakodnevnica	40
Suvremeni klubovi	42
<i>Biciklistički klub Bjelovar</i>	42
<i>Biciklistički klub Gema Bjelovar</i>	47
Cikloturizam u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	54
<i>Ostvareni projekti</i>	56
<i>Planovi za budućnost</i>	58
Izvori	62
Literatura	62

Uvod

Stvarajući izložbu o stoljeću bjelovarskog biciklizma naišli smo na iznimnu fragmentarnost gradiva koje svjedoči o počecima i prošlosti ovog stogodišnjaka. Bilo da se radi o originalnim dokumentima i fotografijama nastalima u radu biciklističkih klubova grada Bjelovara ili o novinskim člancima i knjigama na temu biciklizma, broj sačuvanih izvora u baštinskim ustanovama u Bjelovaru nije velik.

Izvorni dokumenti Koturaškog kluba *Bjelovar* (HR-DABJ 1379) čuvaju se u Državnom arhivu u Bjelovaru, dok su fotografije kluba sačuvane u Gradskom muzeju Bjelovar. Muzej posjeduje i jednu fotografiju Kluba biciklista *Genius*, ali nigdje nije pronađen niti jedan izvorni *Geniusov* dokument. Podatke o Biciklističkom klubu *Braća Bakić* nalazimo samo u neobjavljenom rukopisu Radoslava Kovača *Biciklizam* iz 1960. godine koji posjeduje Gradski muzej Bjelovar. Nekoliko spisa proisteklih radom Biciklističkog kluba *Radnički* nalazi se u arhivskom fondu Sekretarijata za unutrašnje poslove općine Bjelovar (HR-DABJ 1167), no bez fotografija. O bjelovarskom sportu govori se u monografijama posvećenima gradu Bjelovaru, ali se biciklizam uopće ne spominje. Nekoliko je tekstova objavljeno u *Podravskom zborniku* iz 1976., *Bjelovarskom zborniku* iz 1991. te pojedinim brojevima časopisa *Povijest sporta: grada i prilozima*. Nevelik broj novinarskih članaka u gradskom tjedniku *Bjelovarskom listu* (1957. – 1990.) donosi detalje iz biciklističke povijesti, ali i prati rezultate biciklista koji u određenom razdoblju postižu značajne rezultate. Od privatnih svjedočanstava u Hrvatskom športskom muzeju u Zagrebu detektiran je osobni arhivski fond bjelovarskog biciklističkog olimpijca Stjepana Ljubića, koji nije u potpunosti sređen, popisan i valoriziran.

Sve ustanove, nekadašnji i današnji bjelovarski biciklisti te Bjelovarsko-bilogorska županija izišli su nam ususret i ustupili svoje materijale koji su upotpunili sliku o prošlosti i dali skicu za budućnost bjelovarskog biciklizma, koja će izložbom *Bjelovarski biciklizam - blistava, prošlost, aktivna sadašnjost i zanimljiva budućnost* biti po prvi puta cjelovito obrađena i prikazana javnosti. Stoga zahvaljujemo svim ustanovama i pojedincima koji su surađivali s nama i pomogli nam u ostvarenju ove izložbe.

Stodeset godina bjelovarskog biciklizma

Nije prošlo mnogo vremena da se nakon pojave prvih bicikala u Hrvatskoj 1878. godine i osnivanja *Prvog hrvatskog društva biciklista* u Zagrebu 1885. godine i u Bjelovaru pojavi interes za ovaj novi oblik prijevoza i novu sportsku disciplinu. Kao i većina drugih sportskih društava u Bjelovaru, prvi biciklistički klub ponikao je u okrilju *Hrvatskog sokola* i to samo četiri godine nakon njegovog osnivanja. *Hrvatski koturaški klub (HKK) Sokol Bjelovar* počeo je s radom 1909. godine i pod tim je imenom djelovao do 1929. Nakon toga, 1930. godine postaje *Koturaški klub Bjelovar* i djeluje sve do početka II. svjetskog rata. Drugi bjelovarski *Klub biciklista Genius* osnovan je 1924., ali već 1925. godine njegovi članovi prelaze u koturašku sekciju *Bjelovarskog građanskog sportskog kluba (BGŠK)*. No 1928. godine svi biciklisti BGŠK pristupaju HKK-u *Sokol*, koji ostaje jedini bjelovarski biciklistički klub sve do 1941. godine. Utrke biciklista HKK *Sokol* privremeno je obustavio I. svjetski rat, dok je II. svjetski rat trajno obustavio sveukupni rad tadašnjeg koturaškog kluba. Nakon rata u razdoblju od 1947. do 1950. godine, kao sekcija Fiskulturnog društva Bjelovar, djelovao je *Biciklistički klub Braća Bakić*. Njegovi biciklisti Franjo Smiljanić, Josip Krznarić, Matija Živko, Ivan Crnković, Mirko i Vinko Cvelbar, Alojz Horvat i Mirko Frčko, uspješno su se utrkiivali po podravskim cestama od Bjelovara do Križevaca, Koprivnice, Đurđevca, Virja, Ludbrega ili Legrada.

Kratko vrijeme, od 1960. – 1963. godine postojao je i *Biciklistički klub Radnički Bjelovar*. Biciklističke aktivnosti u gradu Bjelovaru nakon toga su se svodile na biciklistička natjecanja u sastavu Radničkih sportskih igara, obuku djece biciklista i sudjelovanje pojedinaca (Marijan Krmpotić, Leo Turina, Željko Besek) na biciklističkim utrkama.

Danas u Bjelovaru postoje tri biciklistička kluba. *Biciklistički klub DSG Bjelovar* osnovan je 1994. godine, a iz njega se 1998. godine izdvojio *Biciklistički klub Bjelovar*. Posljednji osnovani bjelovarski *Biciklistički klub Gema* počeo je s radom 2014. godine. Osim natjecanja na kojima sudjeluju njihovi članovi, klubovi promoviraju i bicikliranje kao životni stil organizacijom zanimljivih i neobičnih tematskih biciklijada. Upravo zbog velikog interesa za bicikliranje, posljednjih se godina u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji intenzivno radi na popularizaciji biciklizma kao praktičnog i zdravog načina života te na promociji nove turističke grane - cikloturizma.

Biciklistički pododbor

Budući da je Bjelovar 20-ih godina prošlog stoljeća bio važno središte biciklista, 1927. godine u gradu je osnovan *Biciklistički pododbor Koturaškog saveza Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca* (kasnije Kraljevine Jugoslavije) kojem su pripadali klubovi s područja Bilogore, Podravine i Slavonije. Osim bjelovarskog, na području tadašnje države od 1927. do 1932. godine, postojalo je još sedam biciklističkih pododбора (u Zagrebu, dva u Ljubljani, Celju, Vinkovcima, Osijeku i Novom Sadu) što govori o značaju bjelovarskih biciklista i njihova kluba. Tako je 23. ožujka 1930. u Bjelovaru održana 10. jubilarna godišnja skupština Jugoslavenskog koturaškog saveza kojom je predsjedavao Bjelovarčanin Petar Vajda. Tom prigodom odvezena je i međunarodna biciklistička utrka na kojoj su sudjelovali i tada najbolji bjelovarski biciklisti Tomo Vinković i Stjepan Ljubić. U organizaciji bjelovarskog Pododбора održana su i mnoga druga biciklistička natjecanja.

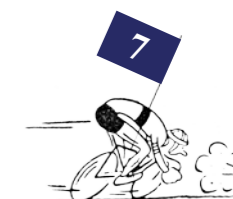
Glavna skupština Jugoslavenskog koturaškog saveza održana u Bjelovaru 23. ožujka 1930.
(GMB Zbirka fotografija i albuma)

Nezavisnost br. 24, 20. lipnja 1931.

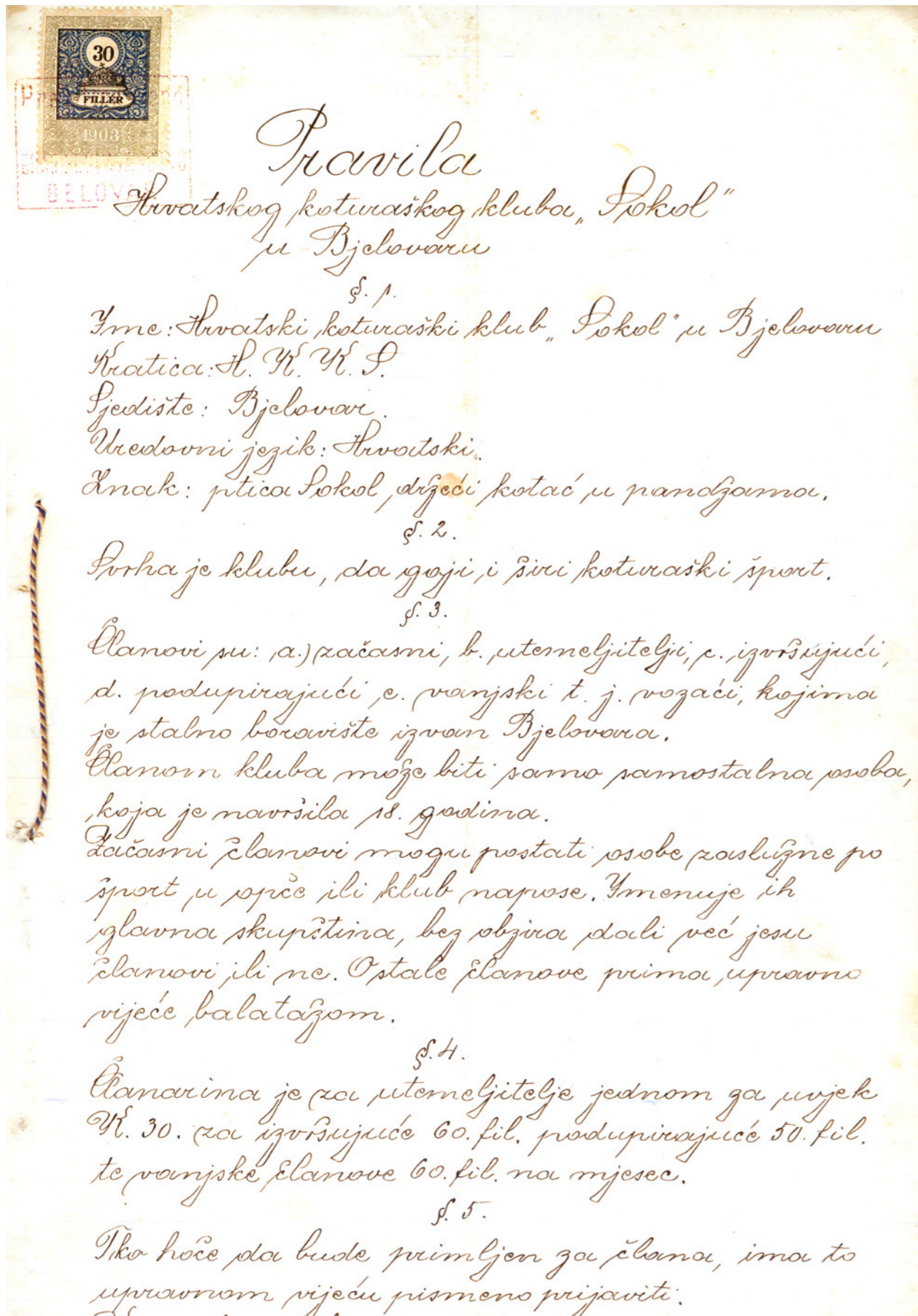
II. Etapna vožnja biciklističkog prvenstva koturaškog saveza kraljevine Jugoslavije pododбора bjelovarskog na pruži Bjelovar—Gjurgjevac—Virovitica—Gjurgjevac (110 kilometara). U nedjelju 14. o. mj. održana je druga etapna vožnja na pruži Bjelovar—Gjurgjevac—Virovitica—Gjurgjevac te je i ovaj puta pobijedio Ivković Drago „Graničar“ Gjurgjevac u izvrsnom vremenu od 3 s. 22.20 polučivši poprečnu brzinu od 32 km. 440 m. na sat. Ivković pobijedio je sigurno jer je očekivana borba između njega i Ljubića „Sokol“ Bjelovar na samom cilju izostala zbog defekta na kotaču Ljubicevom. Obzirom na cestu koja je na nekim mjestima u dosta lošem stanju polučen je izvrstan rezultat. Startalo je u svemu 17 vozača. Na cilj stiglo je 13 ostali su odustali usljed defekta. Organizacija utrke potpuno je zadovoljavala. Na cilj stizavali su vozači i to:

1. Ivković Drago „Graničar“ Gjurgjevac za 3 s. 22.20.
2. Ljubić Stjepan „Sokol“ Bjelovar za 3 s. 22.20.
3. Brodarić Petar „Podravec“ Virje za 3 s. 48.35.
4. Zepoun Anton „Sokol“ Bjelovar za 3 s. 48.35.
5. Posavec „Graničar“ Gjurgjevac za 3 s. 51.40.
6. Ivanović Emil „Sokol“ Bjelovar za 3 s. 59.6.
7. Kovačić „Graničar“ Gjurgjevac za 4 s. 23.7.
8. Henc Martin „Sokol“ Bjelovar za 4 s. 23.7 i 2/3.
9. Hečimović Vid „Građanski“ Virovitica.
10. Bobić Gjurgje „Sokol“ Bjelovar.
11. Kauzarić „Koprivnica“.
12. Dobroušek „Graničar“ Gjurgjevac.
13. Tauterman „Virovitica“.

III. Etapna vožnja biciklističkog prvenstva koturaškog saveza kraljevine Jugoslavije pododбора bjelovarskog održaje se u nedjelju dne 21. juna t. g. na pruži Bjelovar—Gjurgjevac—Pitomača—Virovitica—Pitomača—Gjurgjevac—Bjelovar (140 kilometara). Od do sada vožene I i II. etapne vožnje odnio je pobjedu naš poznati i agilni vcaž Ivković Drago Gjurgjevac, koji je u početku same sezone počeo da bere lovorike na polju biciklistike, a budući njega kao i našega olimpijca Ljubića čeka velika zadaća na državnom prvenstvu 12. VII. t. g. oko Višnje gore u Sloveniji, to se nadamo da će oni i časno zastupati ovim zgodama boje svojih klubova. Start u 5 sati u jutro pred klubskim prostorijama HKK. „Sokol“ gostione Nikšić. Cilj pred gostionom Nikšić. Dolazak prvog oko 9.45. Start juniora u 5 sati u jutro, a prvorazredni u 5 s. i 15 m.

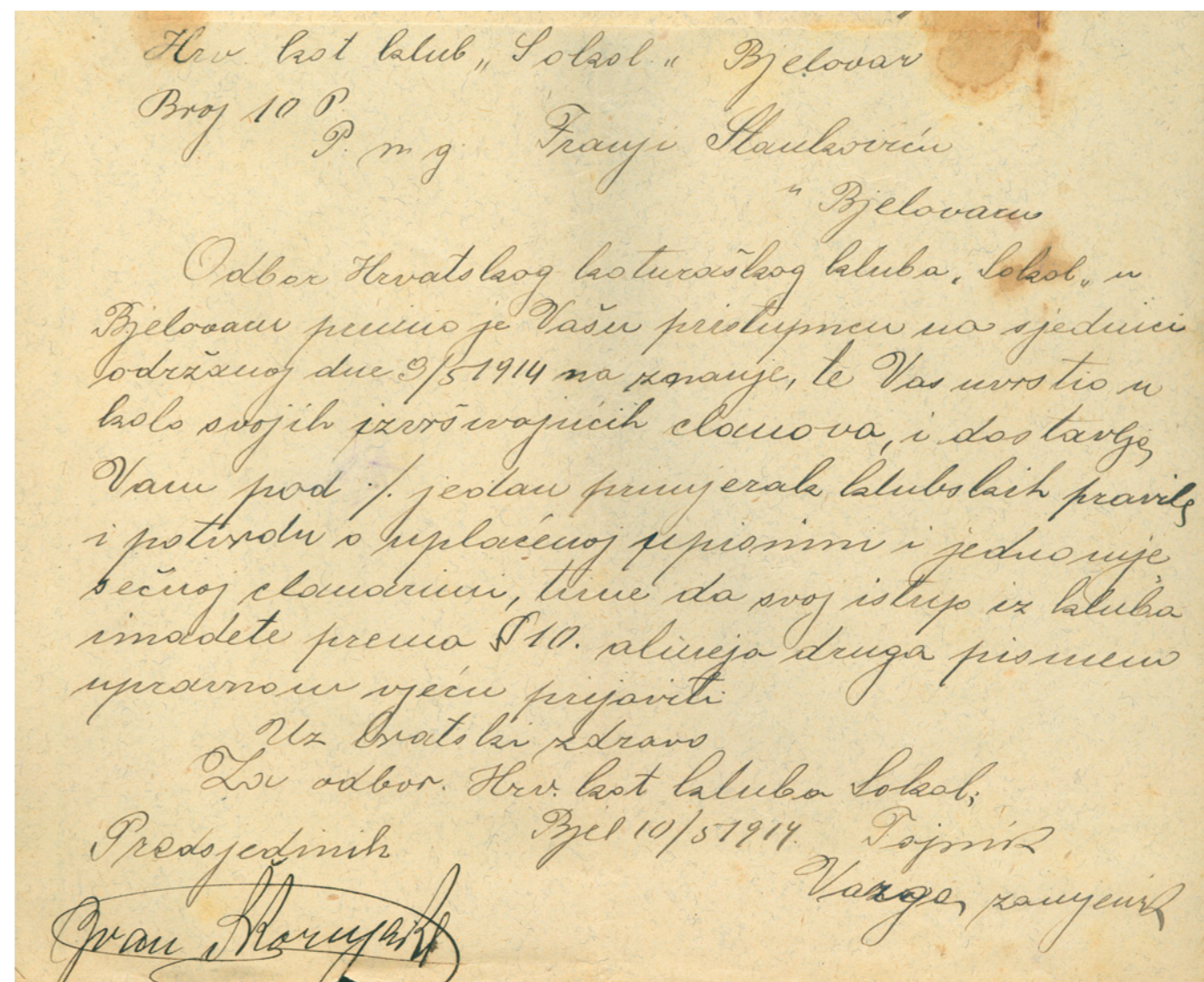

Pravila 1909. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

Klubovi do 1963. godine

Hrvatski koturaški klub Sokol Bjelovar

Na poticaj bjelovarskog tvorničara Dragutina Svobode i zagrebačkog biciklista Milana Menige 1909. godine osnovan je *Hrvatski koturaški klub Sokol*. Prema pravilima klub je osnovan »da gaji i širi koturaški šport«¹. Članovi kluba morali su biti punoljetni, a mogli su biti začasni, utemeljitelji, izvršujući, podupirujući i vanjski s boravištem izvan Bjelovara. Posebna kategorija članova bili su prednjaci, koje su između sebe birali izvršujući članovi. Oni su činili prednjački zbor »koji imade da upravlja vožnjama, podučava početnike i.t.d.«².

Pristupnica 1914. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

Odbor i članovi 1909. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

Prvi predsjednik koturaša bio je obrtnik Ivan Škornjak, a tajnik Svetozar Purgar.

Od 1910. do početka I. svjetskog rata 1914. godine, na cesti Bjelovar - Đurđevac - Bjelovar održavane su redovite klupske utrke.

Dogovor za cestovnu utrku Bjelovar - Đurđevac 1914. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

Utrka za prvenstvo grada 1926. Četvrti s lijeva Ljubić, peti s lijeva Lamza, drugi s desna Vajda. (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Nakon rata zanimanje za biciklizam bilo je još veće pa su biciklisti Sokola nastavili s utrkvanjem.

Kratko vrijeme, od 1924. do 1928. godine, u Bjelovaru su postojala dva kluba s velikim brojem članova i aktivnih biciklista. To je bio dovoljan razlog da Bjelovar dobije novu biciklističku stazu. Biciklističko trkalište oko nogometnog igrališta BGŠK-a u dijelu grada zvanom Logor, otvoreno je 2. kolovoza 1925. godine.

Trkališna staza na Logorištu 1928. (GMB Zbirka fotografija i albuma)

1		Druge četvrt		1933. god.	
Ime	Plaćio	Ime	Plaćio	Ime	
1. Brajčević Rudolf	6	30. Lipić Filip	6	59. Zebić Miran	
2. Bračević Josip	6	31. Lizač iškola	6	60. Jovanović du	
3. Bračević Robert	6	32. Magdić Jurjo	6	61. Jajić Marko	
4. Braniša Stjepan	6	33. Majhen Stjepan	6	62. Jovanović Đuro	
5. Brljević		34. Mikelić Stjepan		63. Jovanović Đuro	
6. Budaić Antun		35. Mikelić Jur	6	64. Jovanović Đuro	
7. Dvashović Ivan		36. Novoković Stjepan		65. Jovanović Rudolf	
8. Franjević Josip	6	37. Novaković Vlasto		66. Rosenbergljuro	
9. Fraton Pralavar	6	38. Novak Ivan	6	67. Wagner Robert	
10. Fukslić Ivan	6	39. Köthig Vlado		68. Ček Anton	
11. Gradisnjak Rudolf	6	40. Lujčan Mile	1	69. Hlutić Josip	
12. Hlačnjak Milan	6	41. Pejić Stjepan	6	70. Jajić Marko	
13. Hlačnjak Stjepan	6	42. Pijačić Đuro	6	71. Dulaj Valent	
14. Hlačnjak Nikola	6	43. Pijačić Đuro	6	72. Opačić Miran	
15. Horvat Ivan	6	44. Pijačić Stjepan	6	73. Opačić Miran	
16. Horvat Đuro	6	45. Remeš Stjepan	6	74. Opačić Antun	
17. Hrgovan Ivan	6	46. Remeš Stjepan	6	75. Pijačić Stjepan	
18. Hlačnjak Stjepan	6	47. Rešetar Ivan	6	76. Pijačić Stjepan	
19. Hlačnjak Stjepan	6	48. Ringelberger Đuro	6	77. Pijačić Stjepan	
20. Hlačnjak Stjepan	6	49. Svoboda Dragutin	6	78. Rosenbergljuro	
21. Hlačnjak Stjepan	6	50. Šušić Ivan	6	79. Šušić Josip	
22. Jandrić Ivan	6	51. Šušić Ivan	6	80. Vinković Miran	
23. Jandrić Ivan	6	52. Šušić Valent	6	81. Jajić Marko	
24. Jandrić Ivan	6	53. Šušić Julij	6	82. Jajić Marko	
25. Jandrić Ivan	6	54. Šušić Đuro	6	83. Jajić Marko	
26. Jandrić Ivan	6	55. Šušić Ignac	6	84. Jajić Marko	
27. Jandrić Ivan	6	56. Šušić Josip	6	85. Jajić Marko	
28. Jandrić Ivan	6	57. Šušić Jurjo	6	86. Jajić Marko	

Popis članova iz 1933. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

Broj 227

Dozvola.

Koturaški klub „Sokol“

u Bjelovaru, kbr. dozvoljava se obdržavanje biciklističke utrke na logoru u 3-5 sati po podne za dne 15. VI. 1933. u. 12.00

u vlasite svrhe, isti je položio slijedeće pristojbe

	Din	para
Taksu na molbu	5	-
Dop. za ub. zakl. (Nar. od 15/X 1858. br. 12.586 nam. vj.)	1	-
Taksu u korist drž. kase u taksenim mar.	5	-
Nadzorninu i to:		
za 1 policijskog povjerenika	7	-
za stražara	5	-
Gradska taksa		
Ukupno	27	-

Predujeto u Gradske policije u Bjelovaru. U Bjelovaru, 12. VI. 1933.

Dozvola za utrku 1933. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

No 1928. godine HKK Sokol ostaje jedini bjelovarski biciklistički klub za koji se natječu svi bjelovarski biciklisti, koji na mnogobrojnim natjecanjima postižu odlične rezultate.

Prvi istaknuti koturaši bili su: Petar Vajda, Karlo Svoboda, Ivan Horvat, Ivan Nikšić, Andrija Pavelić, a zatim Teodor Pijačić - Pissa, Ivan Suchanek, Šteff Nikola, Stjepan Trulec, Josip Kolarević, Antun Šćurić i Đuro Šegović. Njih su u biciklističkim natjecanjima naslijedili Stjepan Ljubić, Dragutin Lamza, Tomo Vinković, Petar Kolibaš, Drago Ivković i Emil Ivanović, a njihovu tradiciju dobrih rezultata nastavili su Milan Hrženjak, Ivan Sabol i Dušan Opačić.

U to su vrijeme vožene dvije vrste utrka - cestovne trke na različitim relacijama, najčešće od Bjelovara kroz Podravinu i kružne trke na trkalištu na Logoru. Trkači su se natjecali u nekoliko biciklističkih disciplina: juniorske i seniorske trke, trke za prvenstvo Pododbora, trke za prvenstvo Jugoslavije, klasifikacijske i kvalifikacijske trke, *handicap* utrke, vožnja parova te biciklističke trke s motornim vodstvom. Dužine trka bile su od 1 000 m do više od 100 km. S obzirom na klubove, trke su mogle biti klupske, međuklupske i međunarodne. Jedna takva, međunarodna, bila je utrka povodom 20. obljetnice osnutka kluba 4. kolovoza 1929. godine. Trku je uvećao nastup austrijskog prvaka Ferdinanda Gatterniga iz Graza, koji se nakon toga u Bjelovaru natjecao još 1930. i 1931. godine.

Utrka 4. kolovoza 1929., Šturman, Ljubić, Gatternig i Škrabl (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Velike međuklubske utrke. Hrv. koturaški klub Sokol priređuju 25. o. mj. na igralištu športskog stadiona na Logorištu svoju veliku međuklubsku utrku, na kojoj će sudjelovati prvaci biciklističke iz naših najvećih gradove. Kako su ove godine bjelovarski vozači postigli lijepe uspjehe nad našim najboljim vozačima iz Zagreba, Ljubljane, Subotice itd., to se za ovu veliku utakmicu već sada vrše pripreme, a u građanstvu vlada živ interes, jer se vozači marljivo spremaju za to zanimljivo natjecanje.

Nezavisnost br. 41, 17. listopada 1931.

Prvomajski izlet u Kupinovačku šumu 1926. (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Osim biciklističkih natjecanja *Koturaški klub Bjelovar* od 1921. godine organizira u povodu 1. svibnja, Međunarodnog praznika rada, izlete članova u obližnju Kupinovečku šumu.³ Nakon osnivanja *Moto društva Bjelovar* 1930. godine na izletima su im se priključili motoristi i automobilisti.

Kao posljedica Šestosiječanjske diktature, početkom 1930. godine *Hrvatski koturaški klub Sokol* gubi nacionalnu i sokolsku oznaku te postaje *Koturaški klub Bjelovar*. Pod tim nazivom djeluje do početka II. svjetskog rata i svog konačnog kraja.

Bjelovar, 15. jula 1932.

POPIS

cij.darovatelja i dobrotvora, koji su dobrovoljno uložili ulog za putnu blagajnu Koturaškog kluba u Bjelovaru, za osiguranje puta vozača na natjecanje za prvenstvo ~~Kraljevine~~ Kraljevine Jugoslavije, koje će se održavati dne 17. jula o.g. u Zagrebu.-

Br.	Ime i prezime:	Prota	pek. broj	Ime i prezime	Prota
1.	Maj. Brodala	20			
2.	Ulf...	5			
3.	Šturm...	10		u gotovom iznosu 100	
	Šturm...	5		" " plaćeno za blagajnu 100	
	Šturm...	10			u blagajni 100
	H4	4			
	Branjević	10			
	Ulf...	5			
	Vikišii	10			
	Šturm...	5			
	Šturm...	10			
	Šturm...	4			
	Šturm...	5			
	Šturm...	5			
	Šturm...	108	50		

samo u dne 16. III. 1932.

Popis darovatelja i dobrotvora 1932. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

3 Kovač, R. *Biciklizam*. 1960. Rukopis (prva verzija), Gradski muzej Bjelovar

Klub biciklista Genius Bjelovar

Klub biciklista Genius osnovan je početkom 1924. godine. Prvi javni nastup imao je 17. kolovoza 1924. godine na međuklupskim utrka zagrebačkih i bjelovarskih biciklističkih klubova sa svojim biciklistima Josipom Horvatom, Ivanom Horvatom, Josipom Pjenčikom i Carevićem.⁴ Klub je imao i žensku sekciju čiji je pročelnik bio Dragutin Šulhof. Već 1925. godine Genius prestaje s radom i njegovi članovi prelaze u biciklističku sekciju BGSK-a. Za svoga postojanja tadašnji bjelovarski klubovi održali su više zajedničkih utrka.

Klub Biciklista „Genius“ u Bjelovaru održavati će I. redovitu glavnu skupštinu dana I. lipnja t. g. u klubskim prostorijama gostione Šiftar u 3. sata poslije podne sa sledećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika, 2. Izveštaj tajnika, 3. Izveštaj blagajnika, 4. Izveštaj vodje
5. Izveštaj rev. odbora 6. Izbor predsjednika i novog upravnog odbora, 7. Eventulije. Pozivaju se svi članovi da na glavnu skupštinu doći izvole.

U slučaju nedovoljnog broja članova, održati će se skupština istoga dana u 4. s. poslije podne bez obzira na broj istih.

Predsjednik: **Franjo Kuzmanović** Tajnik: **I. Horvat**

II.

Pozivaju se sva braća članovi Kluba biciklista „Genius“ da u nedjelju 25. svibnja t. g. prisustvuju zajedničkom klubskom izletu u Virje.

Sastanak u 1. sat poslije podne u klubskim prostorijama gostione Šiftar.

III.

Klub biciklista „Genius“ održati će dne 29. svibnja t. g. proljetnu klubsku utrku na cesti Bjelovar — Šemovac — Bjelovar.

Štart kod gostione Pavlič. Cilj isto. Od lazak vozača sa štarta u 3 sata poslije podne.

Pošto je ovo prva cestovna klubska utrka to vlada veliki interes za plasiranje pojedinih vozača na mjesta u klubu.

Nezavisnost br. 21, 24. svibnja 1924.

KB Genius Bjelovar 1924.

Utrka Geniusa 29. svibnja 1924.

Biciklistički klub Radnički Bjelovar

Biciklistički klub Radnički osnovan 1960. godine na poticaj tadašnjih bjelovarskih biciklista koje je predvodio atletičar i biciklist Josip Krznarić.

Inicijativni odbor za osnivanje B.K. Radnički, Bjelovar dne 29. V - 1960 -

NARODNOM ODBORU OPĆINE u B J E L O V A R U
Odjelu za unutrašnje poslove

Molimo naslova da nam dozvoli osnivanje kao i registraciju Biciklističkog kluba "RADNIČKI" .-

1. Hrženjak Milan	<i>Milan Hrženjak</i>
2. Krznarić Josip	<i>Krznarić Josip</i>
3. Palijan Dragutin	<i>Palijan Dragutin</i>
4. Čoklo Ivan	<i>Čoklo Ivan</i>
5. Sabol Ivan	<i>Sabol Ivan</i>
6. Kuhtić Rok	<i>Kuhtić Rok</i>
7. Sverak Vilko	<i>Sverak Vilko</i>
8. Subotićaneo Ivan	<i>Subotićaneo Ivan</i>
9. Delić Božo	<i>Delić Božo</i>
10. Gustović Stevo	<i>Gustović Stevo</i>

Potrebnu taksu kao i sve dokumente prilažemo.-

Inicijativni odbor 1960. (HR-DABJ 1167 Općinski sekretarijat za unutrašnje poslove Bjelovar)

BICIKLIZAM

U Bjelovaru tečaj za osposobljavanje stručnjaka

Inicijativni odbor Biciklističkog kluba u Bjelovaru radi na okupljanju prijatelja biciklistike. Još prije nego što će biti održana osnivačka skupština biciklističkog kluba u Bjelovaru će se održati seminar za osposobljavanje biciklističkih sudaca.

Na tečaju će biti predavači istaknuti biciklistički stručnjaci iz Zagreba. Tečaj mogu pohađati svi oni koji se žele posvetiti radu u biciklističkom sportu. Prijave kandidata prima Josip Krznarić u upravi »Bjelovarskog magazina« ili na telefon broj 492.

BL br. 15, 1960.

⁴ Kovač, R. Ljubić, S. Biciklizam. 1960. Rukopis (druga verzija) Gradski muzej Bjelovar

Osnivačka skupština, kojoj je prisustvovao Stjepan Ljubić tadašnji predsjednik Biciklističkog Saveza Hrvatske, održana je 5. lipnja 1960. godine. Na skupštini su donesena pravila kluba, izabran je Upravni i Nadzorni odbor te je usvojen program rada za 1960. godinu. Prvi predsjednik bio je Milan Hrženjak, a tajnik Josip Krznarić. Boje kluba bile su crvena i bijela.

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA
NARODNI ODBOR KOTARA BJELOVAR
ODJEL ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Broj: 06 - 5144/1 - 1960.

18. VII. 1960.

PREDMET: BICIKLISTIČKI KLUB
- odobrenje rada.-

Rješavajući molbu za odobrenje djelovanja Biciklističkog kluba "RADNIČKI" iz Bjelovara podnesenu po Hrženjaku Milanu i drugovima, nakon što je ustanovio da je udovoljeno uslovima iz člana 14., 15., i 16. Zakona o udruženjima, odborovima i drugim javnim skupovima, ovaj Odjel na osnovu člana 13 i 17 istog Zakona donosi slijedeće

RJEŠENJE

Odobrava se osnivanje i rad na području grada Bjelovara Biciklističkom klubu "RADNIČKI" Bjelovar, sa sjedištem u Bjelovaru. Ujedno se odobravaju uz prijavu podnesena pravila. Taksa po Tar. broju 1 i 7 Zakona o administrativnim taksama u iznosu od 250.- dinara, naplaćena je i poništena na molbi.

PREDSJEDNIK:
Pavle Veldin

Rješenje o odobrenju rada 1960. (HR-DABJ 1167 Općinski sekretarijat za unutrašnje poslove Bjelovar)

BK „RADNIČKI“ se predstavio bjelovarskoj publici

Biciklisti novoformiranog biciklističkog kluba »Radnički« u Bjelovaru zvanično su se predstavili sportskoj javnosti Bjelovara vrlo uspješnim cestovnim trkama koje su pred više od 1.000 gledalaca održane na Trgu Jedinstva u centru grada. Vozači »Radničkog« već su nastupili u Koprivnici i u klubskom prvenstvu na motorističkoj stazi sportskog stadiona u Bjelovaru, ali ovo je sada bilo prvi put pred vlastitim gledaocima. Mora se priznati, svi prisutni bili su zadovoljni. Ukupno 21 takmičar u 3 razne kategorije mnogo je za ovo srazmjerno kratko vrijeme postojanja kluba.

Organizatori trke mogu biti dvostruko zadovoljni. Trkači su zadovoljili a gledalaca je bilo mnogo i svi su pokazali da biciklizam ima ne samo tradiciju, već i velik broj iskrenih prijatelja, a to je za mladi klub veoma važno.

Nakon počasnog kruga, sa startom i ciljem pred zgradom stare pošte, najprije su se poredali najmlađi pioniri. Njih 5 su u dva kruga (jedan krug 670 metara) vozili vrlo srčano. Konačno, oni su se poredali ovako:

1. Ratko Đurđević
2. Josip Signjar

3. Milan Đerić
4. Zdenko Velimirović
5. Želimir Kovač

Takmičari na biciklima kontrašima bili su najmasovniji. Ukupno 12 odvažnih vozača krenulo je da preveze 10 okruga ili ukupno 6.700 metara. U toku trke poredak vozača se je mijenjao. Jedino je pobjednik, Stjepan Kiš bio u vodstvu od početka do kraja trke. U ovoj kategoriji vidjelo se da pojedinci nemaju iskustva a niti snage. Ipak, svi su stigli na cilj. Najbolji poredali su se ovako:

1. Stjepan Kiš 12 minuta
2. Ivan Gustović 13 minuta
3. Vinko Cvelber 13,30 minuta

Glavna trka bilo je natjecanje u 40 okruga (26,800 metara) na specijalkama. Nastupila su 4 takmičara. Bodovao se je svaki peti krug, a za plasman su takmičari dobivali 5, 4, 3 odnosno 2 boda.

Odmah sa starta pobjegao je Josip Krznarić koji je kroz svih 40 okruga bio uvjerljivo prvi osvojivši sve moguće bodove. Ostala trojica podjednkih vozača stalno su se smjenjivala u vodstvu, a bodove u svakom petom krugu osvajali su »za debljinu gume« razmaka jedan od drugog. Zbog toga, nije nepravedno reći da su sva trojica jednako zaslužni što je trka bila vrlo zanimljiva. Konačan poredak ovih kvalitetnih vozača je ovakav:

1. Josip Krznarić	45 bodova
2. Dušan Ljuština	31 bod
3. Ivan Crnković	25 bodova
4. Pavao Prepilić	25 bodova

Pobjednik Josip Krznarić provezao je stazu prosječnom brzinom od 37.368 kilometara na sat, što je obzirom na česte i oštre zavoje više nego dobro.

Ivan Crnković osvojio je III. mjesto ispred Pavla Prepelića sa istim brojem bodova zahvaljujući tome što je bio bolji u četrdesetom okrugu, koji se dvostruko boduje.

Bjelovarčani će ove godine imati prilike vidjeti još nekoliko nastupa svojih biciklista i to u međugradskim trkama koje će se održati u Bjelovaru.

BL br. 31, 1960.

Biciklisti Radničkog s predsjednikom kluba Milanom Hrženjakom - treći s lijeva i biciklistom gostom Ivanom Levačićem - četvrti s lijeva (Ivica Petreković)

Iako je klub bio aktivan samo tri godine, biciklisti *Radničkog* odvezli su mnogobrojne utrke - cestovne, gradskim ulicama, trkališne i na valjcima te su redovito postizali dobre rezultate. Zanimanje građana Bjelovara bilo je veliko jer su nakon niza godina ponovno imali priliku pratiti biciklistička natjecanja na ulicama svoga grada. Tako je zbog iznimnih rezultata Josip Krznarić bio proglašen sportašem 1960. godine.

Biciklisti Radničkog s lijeva na desno Edo Vuglovečki, Ivica Petreković, Ratko Đurđević, Mišo Veličan Muki, Ivan Kiš i Vinko Cvelbar (Ivica Petreković)

BICIKLIZAM

Odličan završetak biciklističke sezone u Bjelovaru

Bjelovarski biciklistički klub »Radnički«, koji je osnovan ove godine, za svoj uspješan i poštovan rad zaslužuje svaku pažnju i priznanje. Vrijedni članovi ovog najmlađeg bjelovarskog sportskog kolektiva ne samo da su održali nekoliko klupskih natjecanja, već su nastupili i na međugradskim trkama izvan Bjelovara, pa čak i na prvenstvu Hrvatske, gdje je najbolji predstavnik Bjelovara Josip Krznarić zauzeo odlično VII. mjesto na trci na 1.000 metara. Osim ove takmičarske aktivnosti »Radnički« je postigao još jedan vrlo vrijedan rezultat. To je popularizacija i omasovljenje biciklizma u našem gradu.

Vrlo uspješnu prvu godinu svog postojanja »Radnički« je završio odlično organiziranim rembanskim trkama, koje su uz sudjelovanje 39 takmičara iz Karlovca, Nove Gradiške, Koprivnice, Križevaca, Bjelovara i zagrebačkih klubova »Lokomotive«, »Nade Dimić« i »Zagreba« održane u nedjelju 2. o. mj. na trkališnoj stazi sportskog stadiona u Bjelovaru.

U Bjelovaru su ovaj put pored ostalih nastupili i Marijan Novak, član »Zagreba«, ovogodišnji državni prvak na 1.000 metara u vožnji na vrijeme i 4.000 metara dohvatno, Dubravko Veček, član zagrebačke »Lokomotive«, državni prvak za ovu godinu u vožnji na 1.000 metara sa 200 metara sprinta, te Branko Bogović, član »Zagreba«, prošlogodišnji državni prvak, i niz drugih, danas najboljih pojedinaca u Hrvatskoj.

Natjecanje je bilo podijeljeno u 6 točaka. U svim točkama vodile su se uzbuđujuće borbe, tako da su svi prisutni zadovoljni napustili sportski stadion.

Prije samog sportskog programa takmičare i gledaoce je pozdravio drug Milan Hrženjak, predsjednik BK »Radnički«, koji je prisutne upoznao sa svijetlim tradicijama biciklističkog sporta u Bjelovaru.

U I. točki natjecanja, brzinska vožnja u 3 okruga, prijavila su se 24 takmičara. Oni su, zbog velikog broja, bili podijeljeni u 3 grupe, gdje su u prednatjecanjima morali odlučiti tko će ući u finalne borbe. Nakon odličnih trka u prednatjecanju i finalu najbolji pojedinci bili su:

1. Marijan Novak »Zagreb«
2. Branko Bogović »Zagreb«
3. Josip Krznarić »Radnički«.

Osvojeno III. mjesto Josipa Krznarića u ovoj jakoj konkurenciji najveći je ovogodišnji uspjeh »Radničkog«.

U vožnji kontraša u 20 okruga najbolji je bio Ivo Glavnik (»Torpedo« Koprivnica) ispred članova domaćeg »Radničkog« Ivana Veličana i Ivica Petrekovića.

U vožnji na ispadanje na specijalkama nastupilo je 28 takmičara. I ovdje je vo-

vođa, koji su se pakazali kao odlični borci i vrlo dobri vozači.

1. Marijan Novak »Zagreb«	35,00"
2. Branko Bogović »Zagreb«	35,02"
3. Josip Krznarić »Radnički«	36,00"

Prvi zvanični rekord staze postavio je tako Marijan Novak, vozeći prosječnom brzinom od 47,314 km na sat.

Kriterijska vožnja u 60 okruga za specijalke, sa bodovanjem svakog desetog okruga, završila je još jednom pobjedom danas izvanrednog državnog prvaka Marijana Novaka. On je osvojio sve bodove, te je premoćno prvi. Najbolja petorica ovako su se poredala:

1. Marijan Novak Zagreb	35
2. Stipe Bilušić, Nada Dimić	23
3. Josip Šavuk, Nada Dimić	18
4. Milan Spoljarić, Nada Dimić	16
5. Vojo Andrović, Lokomotiva	8

U ovoj trci zaslužuju priznanje i vozači »Radničkog« Ivan Kiš i Dušan Ljuš-

tina, koji su se pakazali kao odlični borci i vrlo dobri vozači.

Vozači Murgić iz »Lokomotive« i Bogović iz »Zagreba« prikazali su za vrijeme odmora pomoćni motor za bicikle, koje proizvodi Tvornica »Krušik« iz Valjeva. Ovi motori, koji mogu razviti brzinu do 45 km na sat, imaju jačinu od 49 ccm, a cijena im je 35.000 do 38.500 dinara.

Kao što se po rezultatima vidi, junak dana bio je državni prvak Marijan Novak, koji je odnio I. mjesta u svim disciplinama gdje je nastupio. Vozači domaćeg »Radničkog« pokazali su, da Bjelovar može sa sigurnošću očekivati javljanje novih vozača, koji će ime svog kluba i grada dostojno reprezentirati već slijedeće godine.

Preko 1.000 gledalaca bilo je zadovoljno prikazanom kvalitetom i borbenošću natjecatelja, te je ova priredba bila vrlo dobra propaganda za razvoj i popularizaciju biciklizma.

Josip Krznarić s reprezentativcem Ivanom Levačićem (Ivica Petreković)

BL br. 41, 1960.

KALENDAR TAKMIČENJA B.K. "RADNIČKI" BJELOVAR

- 26.III.61.-Klubska cestovna trka Bjelovar-Gradec-Bjelovar
 6.VI.61.- Klubska trkališna utrka na stadionu N.K.Bjelovara
 7.V.61.- Klubska cestovna utrka Bjelovar-Djurdjevac-Rakitnica
 25.V.61.- Kluski kriterij oko trga Jedinstva
 18.VI.61.- Medjklubaska cestovna utrka memorijal Tome Vinkovića i Pere Kolibaša Bjelovar-Sesvete - Bjelovar
 2.VIII.61.- Medjklubaska trkališna utrka na stadionu N.K.Bjelovara
 27.VIII.61. Medjklubaska cestovna utrka Bjelovar-Vrbovec- Bjelovar
 6.VIII.61.- Medjunarodna trkališna utrka na stadionu N.K.Bjelovara
 27.VIII.61.-Kluskno cestovno prvenstvo Bjelovar-Vrbovec-Bjelovar
 10.IX.61.- Kluskno kriterijsko prvenstvo oko trga Jedinstva
 24.IX.61.- Kluskno trkališno prvenstvo na N.K.Bjelovar stadionu

Ovaj kalendar takmičenja je odobren na skupštini našeg kluba održane dana 19.XII.1960.- godine.-

U Bjelovaru 14.I.1961.-

Tajnik:

/ Krznarić Josip /

Kalendar utrka 1961. (HR DABJ 1167 Općinski sekretarijat za unutrašnje poslove Bjelovar)

Bodovna utrka u Bjelovaru 1962. (Ivica Petreković)

Kružno putovanje biciklima kroz Hrvatsku i Sloveniju - Edo Vuglovečki lijevo i Ivica Petreković desno, Primošten 1962. (Ivica Petreković)

BIKLIZAM

Istakli se mladi vozači

Biciklistički klub »Radnički« priredio je u nedjelju biciklističku trku na valjcima. Trke su održane u Domu »Partizana«, a natjecali su se vozači Zagreba i Bjelovara. Iako su bili najavljene vozači iz Karlovca i Koprivnice, oni su u posljednji čas otkazali. Isto tako nije se natjecao i poznati bjelovarski vozač Josip Krznarić, a ni najavljeni rekorder Branko Bogović, koji je »nastupio« samo kao sudija. Iako nije bilo sve po programu, trke su bile uzbudljive i interesantne. To u prvom redu treba zahvaliti mladim vozačima koji su pokazali veliku borbenost, a to je dovelo i do njihovog potpunog uspjeha. Najzapaženiji vozač bio je Ante Murgić, član BK »Zagreb«. Sigurnom vožnjom u svim trkama postigao je najbolje vrijeme a time i prvo mjesto. Drugi je bio

poznati biciklista Marijan Novak, član BK »Dinamo«, dok je odličnim trećim mjestom Ivan Kiš iz »Radničkog« potvrdio da njegovi dosadašnji uspjesi u trkama na valjcima nisu bili slučajni. Kako smo prije trka pisali, one su započele na četiri valjka. Međutim, već kod treće trke pokvario se jedan valjak na kojem je vozio poznati vozač Dubravko Veček, i trke su održane samo na tri valjka. Interesantno je napomenuti da se Večeku pokvario još jedan valjak, ali na sreću kvar je ubrzo otklonjen. Inače Dubravko Veček, vozač »Zagreba« nije se najbolje plasirao. On je ipak stekao najveće

simpatije gledalaca, koji su ga burno bodrili. Ovdje treba istaći i pomoć SOFK-e Hrvatske koja je pomogla trke, jer je platila prijevoz valjaka, a i DTO »Partizana« koji je biciklistima besplatno ustupio salu. Na kraju trka vozači su primili nagrade. Plasman: 1. Ante Murgić (»Zagreb«), 2. Marijan Novak (»Dinamo«), 3. Ivan Kiš (»Radnički«), 4. Krešo Šorak (»Zagreb«), 5. Zvonko Beuk (»Dinamo«), 6. Dubravko Veček (»Zagreb«), 7. Edo Vuglovečki (»Radnički«), 8. Mato Hrgović (»Zagreb«), 9. Zvonko Vlahović (»Nada Dimić«), 10. Boris Cvenarski (»Zagreb«), 11. Zlatko Bunić (»Dinamo«), 12. Ivica Petreković (»Radnički«).

BL br. 7, 1962.

Unatoč interesu javnosti i dobrim rezultatima klub već 1963. prestaje s radom. Razlog tomu je činjenica da su njegovi dužnosnici i članovi napustili Bjelovar.⁵

ZAPISNIK
od 13.V 1969.

sastavljen u Stanici javne sigurnosti Skupštine općine Bjelovar, povodom usklađivanja pravila Biciklističkog kluba "Radnički" Bjelovar, sa zakonom.

Prisutni: Martinjak Stevo, voditelj postupka i zapisničar,
Sverak Vilim, stranka.

Dolazi pozvan Sverak Vilim iz Bjelovara, Trumbićeva 6-a i pošto je upoznat s predmetom uređivanja izjavljuje:

Ja sam na osnivačkoj skupštini Biciklističkog društva "Radnički" Bjelovar 1960. godine bio izabran za zamjenika tajnika. Klub je djelovao 2 godine i pošto su se funkcioneri i članovi kao i uslijed materijalnih prilika otišli su po raznim mjestima iz Bjelovara, pa je klub prestao radom. Poslije osnivačke skupštine niti jedna redovna skupština nije održana. Prema tome smatram, pošto od faktičkog prestanka rada kluba, prošlo 7 godina, da ga treba brisati iz registra udruženja građana.

Zapisnik mi je pročitan i odobravam ga. D o v r š e n o .

Voditelj postupka

Martinjak

Stranka

Sverak Vilim

Kružno putovanje biciklima kroz Hrvatsku i Sloveniju - Edo Vuglovečki lijevo i Ivica Petreković desno, Primošten 1962. (Ivica Petreković)

Stjepan Ljubić prvi je bjelovarski olimpijac i prvi hrvatski profesionalni biciklist. Rođen je u Virju

⁵ HR-DABJ 1167 Općinski sekretarijat za unutrašnje poslove Bjelovar, Dosjei udruženja građana A - K

Značajni koturaši

Stjepan Ljubić Vojvoda (Virje, 1906. - Zagreb, 1986.)

Stjepan Ljubić (HŠPOM-10331)

1906. godine. Već u ranom djetinjstvu, 1912. godine, seli u Predavac kraj Bjelovara, a zatim 1924. godine u sâm grad. Udaljenost od gotovo 8 km, od Predavca do škole u Bjelovaru, Stjepan je prelazio biciklom. Upravo su bicikl i bicikliranje obilježili cijeli njegov bogati sportski život koji je započeo u Bjelovaru. Bio je jedan od prvih aktivnih članova koturaške sekcije *Bjelovarskog građanskog sportskog kluba (BGŠK)*, a od 1928. godine član je bjelovarskog *Hrvatskog koturaškog kluba Sokol*. Natjecati se počeo 1925. godine kao član koturaške sekcije *BGŠK-a*. Njegova prva natjecanja bila su klupska utrka 13. rujna 1925. godine i trka za prvenstvo grada Bjelovara na cesti Bjelovar – Kloštar - Bjelovar 27. rujna 1925. godine.

Stjepan Ljubić s osvojenim medaljama (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Najbolje sportske rezultate Stjepan Ljubić postigao je upravo kao član navedenih bjelovarskih biciklističkih klubova. Značajni rezultati bili su:

- 3. listopada 1926. treće mjesto u gradskoj trci u Bjelovaru na 2 400 i 4 000 m
- 24. listopada 1926. drugo mjesto u trci Bjelovar - Đurđevac - Bjelovar
- 17. lipnja 1927. drugo mjesto na cestovnoj utrci Bjelovar – Kloštar - Bjelovar duljine 75 km
- 20. svibnja 1928. dva puta prvo mjesto na trkama podsaveznog prvenstva duljine 75 km
- krajem svibnja 1928. godine prvo mjesto na cestovnoj utrci Bjelovar - Pitomača u trećem kolu podsaveznog prvenstva na 100 km
- četvrto mjesto na kvalifikacijama za Olimpijadu na kružnoj stazi Krška Vas - Trnovo -Brod - Cerkno - Krška Vas duljine 175 km
- 1928. godine drugo mjesto na klupskoj utrci Bjelovar - Đurđevac - Bjelovar
- 1928. godine drugo mjesto na prvenstvu Jugoslavije
- 16. lipnja 1929. prvo mjesto na klupskoj utrci Bjelovar - Đurđevac - Bjelovar
- 30. lipnja 1929. prvo mjesto u trci za prvenstvo kluba na Logoru (ispred državnog prvaka Antuna Baneka)
- 21. srpnja 1929. prvo mjesto u trci Zagreb - Celje
- 4. kolovoza 1929. drugo mjesto u momčadskoj konkurenciji na međunarodnoj trci u povodu 20. godišnjice osnivanja kluba, zajedno s Tomom Vinkovićem
- 1. lipnja 1930. prvo mjesto u međuklupskoj utrci na Logoru (ispred državnog prvaka Slavka Šturmana)

Utrka u Bjelovaru 1. lipnja 1930., Ljubić ispred Šturmana, Vinkovića i Ivkovića (GMB Zbirka fotografija i albuma)

- 7. lipnja 1930. drugo mjesto na utrci Koprivnica – Đurđevac - Virovitica
- 14. lipnja 1930. drugo mjesto na utrci Bjelovar - Đurđevac - Virovitica - Đurđevac duljine 110 km
- 3. kolovoza 1930. prvo mjesto na cestovnoj trci Zagreb - Osijek duljine 190 km.
Ovu utrku odvezao je za 7 h i 5 min. Možda se to u današnje vrijeme ne čini tako brzo, ali ne treba zaboraviti uvjete u kojima su vožene tadašnje biciklističke utrke. Vozilo se po makadamskim cestama, blatu, prašini i lokvama.
- 10. kolovoza 1930. na internacionalnim trkama na Logoru:
treće mjesto u glavnoj vožnji (10 krugova)
drugo mjesto u vožnji parova (10 krugova) Gatternig - Ljubić
- početkom listopada 1930. godine prvo mjesto na klupskoj trci Bjelovar - Kloštar Podravski - Bjelovar
- 3. studenoga 1930. prvi u trci na 1 000 m u Subotici
- 1930. godine osvojio je prvenstvo pododбора
- 9. kolovoza 1931. godine na internacionalističkim trkama s motornim vodstvom:
treće mjesto u finalnoj vožnji (10 krugova)
prvo mjesto u vožnji parova (15 krugova) Gatternig - Ljubić
prvo mjesto u trci s motornim vodstvom (10 000m) u paru Ljubić - Nikšić

Velike internacionalne međuklubske biciklističke utrke priređuje u nedelju dne 9. augusta — kolovoza 1931 god. Hrv. Kot. klub „Sokol“ u Bjelovaru na novo uređenom trkalištu Bjelovarskog sportskog stadiona. Za ovu utrku vlada veliki interes jer su za istu pozvani i strani vozači tako da će ove godine na trkalištu naći na okupu veliki broj dobro nam poznati vozača, a između njih naš novi državni prvak za 1931/32 godinu Ivković Drago „Graničar“ Đurđevac koji će i ako bude imao jaku konkurenciju znati časno zastupati državni dres, pa zato se njegov nastup sa velikom napetosti i očekuje.

Mjeđutim borba će biti vrlo oštra, jer su najavili svoj dolazak poznati naši vozači: Internacionalac Gaternig, Graz, Grgac, Mikec Zagreb, Jagar, Oblak, Ljubljana, Erdeli Deneš, Subotica, Ljubić, Kolibaš, Bjelovar, Brodarić, Virje, Tkalčec, Koprivnica.

Stjepan Ljubić s osvojenim medaljama (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Kao član *HKK Sokol* Bjelovar Stjepan Ljubić nastupio je na IX. olimpijskim igrama u Amsterdamu 1928. godine. Za olimpijsku biciklističku reprezentaciju tadašnje Jugoslavije nastupili su još Antun Banek i Josip Škrabl (*Građanski*, Zagreb) te Josip Šolar (*Ilirija*, Ljubljana).

cestovna utrka, 170 km, pojedinačno (u satima)	
1. H. Hansen, DAN	4.47.18,0
2. F. W. Southall, VBR	4.55.06,0
3. G. Carlsson, SVE	5.00.17,0
37. J. Solar, JUG	5.25.37,0
48. S. Ljubić, JUG	5.37.02,0
53. J. Škrabl, JUG	5.46.14,0
60. A. Banek, JUG	5.55.27,0

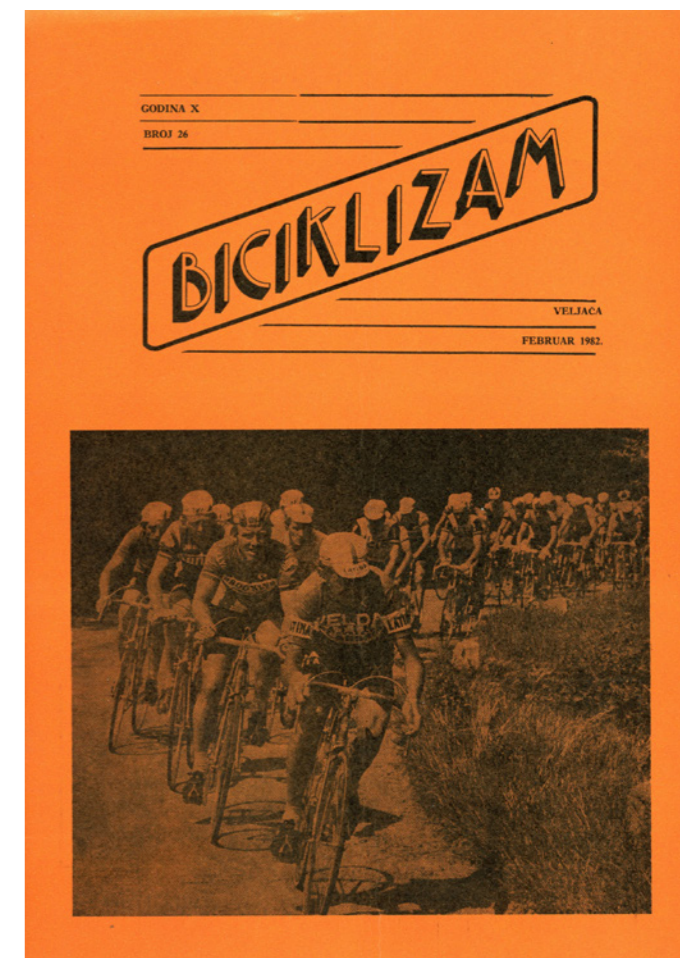
cestovna utrka, 170 km, momčadski (u satima)	
1. DANSKA (H. Hansen, L. Nielsen, O. Jørgensen)	15.09.14,0
2. V. BRITANIJA	15.14.29,0
3. SVEDSKA	15.27.22,0
13. JUGOSLAVIJA (J. Solar, S. Ljubić, J. Škrabl)	16.48.53,0

Biciklistički rezultati s olimpijade 1928. (Sportski leksikon 1984.)

Životni put ga 1932. godine odvodi u Zagreb gdje živi, biciklira i neumorno se bavi sportskim, a posebno biciklističkim radom sve do kraja života. Svoju natjecateljsku biciklističku karijeru nastavlja kao član *Prvog građanskog sportskog kluba Zagreb*.

Godine 1933. ponovno je osvojio drugo mjesto na prvenstvu Jugoslavije, a sudjelovao je i u utrkama *Oko Rumunjske* 1935. godine i na najtežoj biciklističkoj utrci na svijetu *Tour de France* 1936. godine kao neovisni vozač. Svoju posljednju veliku utrku *Oko Njemačke* odvezao je 1938. godine. Iste godine postavio je rekord u brdskoj vožnji na Sljemenu koji se održao punih 40 godina. Osim biciklističkih natjecanja u kojima je sam sudjelovao, potaknuo je ili organizirao brojne biciklističke utrke - *Kroz Hrvatsku i Sloveniju* (1937.) kasnije nazvanu *Kroz Jugoslaviju*, utrku od Jadrana do Crnog Mora, Trst - Varna (1945.), prvomajske utrke (1948.), *Međunarodnu utrku Zagreb - Beč* od 1950. godine, *Memorijalnu utrku Vid Ročić* Zagreb - Rijeka (1955.), *Memorijalna utrka Tone Tončića* Rijeka - Karlovac (1958.), *Alpe - Adrija* (1967.), cestovnu utrku Zagreb - Nagykanisza, utrku *Jadranskom magistralom* te utrku *Putevima Podravine*. Bio je najprije tajnik, a zatim predsjednik Biciklističkog saveza Hrvatske (1948. - 1973.) i predsjednik Biciklističkog saveza Jugoslavije (1973. - 1975.). Osim toga bio je i biciklistički sudac, savezni kapetan reprezentacije, član međunarodnih biciklističkih organizacija, izvjestitelj s biciklističkih utrka, urednik časopisa *Biciklizam*, suradnik časopisa *Povijest sporta* te osnivač, a kasnije i direktor radne organizacije *Biciklist* u Zagrebu.

S. Ljubić, sakupljanje doprinosa za utrku 1933. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

Naslovnica časopisa *Biciklist* koji je uređivao S. Ljubić (HŠM Zbirka knjižne građe)

Za svoj neumoran i stručan rad dobio je mnogobrojne nagrade od kojih su najistaknutija dva odlikovanja Predsjednika Jugoslavije, trofej Saveza za fizičku kulturu Hrvatske (1969.), Majska nagrada Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu Hrvatske (1975.) i *Zlatno pero* zagrebačkih *Sportskih novosti*.

Autor je knjige *Osamdeset godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj*, izdane 1965. godine kao almanah, izvor podataka za povijest biciklizma.

Nakon njegove smrti 1986. godine *Sportske novosti* utemeljile su nagradu pod nazivom *Stjepan Ljubić Vojvoda* koja je dodjeljivana najuspješnijem jugoslavenskom biciklistu sezone.

Danas ime Stjepana Ljubića Vojvode nosi jedna ulica u zagrebačkom naselju Jarun.

Naslovnica knjige S. Ljubića iz 1965. godine

Lijepa tradicija biciklističkog sporta sadašnjeg kotara Bjelovar

Za „Bjel. list“ napisao Stj. Ljubić, predsjednik Biciklističkog saveza NRH

Biciklistički sport u Bjelovaru i na teritoriju današnjeg kotara Bjelovar ima vrlo lijepu i bogatu tradiciju. Ta je tradicija stara već skoro 70 godina. Zanimljivo je da je najstariji biciklistički klub na području nove regije osnovan ne u Bjelovaru već u Križevcima. Tamo je već 1897. godine postojao »Klub biciklista Križevci«, jer se spominje kao deveti začlanjeni klub u tadanji biciklistički savez osnovan 1894. godine pod imenom »Savez hrvatskih biciklista«.

U Bjelovaru je prvi biciklistički klub osnovan 1909. godine pod imenom Hrvatski biciklistički klub »Sokol«.

Nakon I svjetskog rata za vrijeme bivše Jugoslavije naročito je u Bjelovaru poraslo zanimanje za biciklistički sport. Pored »Sokola« osnovan je još jedan biciklistički klub pod imenom »Genius«, koji je samostalno djelovao dvije godine, a nakon toga 1925. godine prešao u Bjelovarski građanski sportski klub (BGŠK) kao samostalna biciklistička sekcija. Od 1928. godine ostao je opet samo »Sokol« jer su biciklisti BGŠK kompletno pristupili ovom klubu.

U to vrijeme 1927. godine osnovan je u Bjelovaru i biciklistički podsavez, koji se u ono vrijeme zvao Bjelovarski biciklistički pododbor. Pododbori su u ono vrijeme postojali u Zagrebu, Ljubljani i Mariboru, a poslije i u Beogradu. Teritorij Bjelovarskog pododbora protezao se do Osijeka, jer je i osječki biciklistički klub »Tomislav« bio član ovog pododbora. Ostali članovi bili su biciklistički klubovi iz Koprivnice, Peteranca, Virja, Đurđevca, Virovitice i Gole.

Prije Olimpijskih igara u Amsterdamu 1928. godine organizirano je i prvenstvo pododbora u tri vožnje kao prednatjecanje za kvalifikacione trke koje je organizirao Biciklistički savez Jugoslavije za izbor reprezentacije koja će sudjelovati na Olimpijadi.

Po prvi put je i jedan Bjelovarac uspio da uđe u državnu reprezentaciju. Taj reprezentativac bio je pisac ovog napisa, koji je zajedno sa vozačima iz Zagreba Banekom i Škrablom i vozačem Ljubljane Šolarom zastupao boje Jugoslavije na IX olimpijskim igrama u Amsterdamu.

U ono vrijeme bilo je u Bje-

lovoru više kvalitetnih vozača, koji su bili ozbiljni konkurenti najboljim zagrebačkim i ljubljanskim vozačima tada premoćno najboljima u Jugoslaviji. To su bili Dragutin Lamza, Tomica Toplak, Josip Šumandl, a kasnije Tomo Vinković i Pero Kolibaš, koji su obojica stradali za vrijeme okupacije, te Dragutin Ivković najprije član »Sokola«, a kasnije đurđevačkog »Graničara«. Ivković je bez sumnje u ono vrijeme postigao najveći uspjeh jer je 1931. godine osvojio cestovno prvenstvo Jugoslavije.

Bjelovar je u ono vrijeme (od 1925.—1934.) imao i prilično dobru biciklističku stazu oko nogometnog igrališta BGŠK.

Na ovoj stazi priređivane su međuklupske trke uz sudjelovanje najboljih zagrebačkih i ljubljanskih vozača, a nekoliko puta je nastupio i prvak Austrije na trkalištu Gatering iz Graca. 1927. godine održana je i jedna od trka za trkališno prvenstvo Jugoslavije.

1930. godine cestovno prvenstvo pododbora održano je na cesti Bjelovar — Virovitica — Podravska Slatina — Donji Miholjac — Osijek. Na toj stazi dugoj oko 190 km prvo mjesto pripalo je meni pred Kolibašem i Ivkovićem. Zanimljivo je da je u pratnji ove trke sudjelovao samo jedan motorist — pokojni Ivo Vikšić. Sudije su bili na startu u Bjelovaru. Nakon starta skupili su odijela vozača i vlakom doputovali u Osijek i dočekali vozače na cilju. U ono vrijeme nije bilo opasnosti da će netko od vozača potražiti pomoć nekog motornog vozila, jer smo na čitavoj relaciji od Bjelovara do Osijeka sreli samo jedan auto.

BL br. 11, 1963., tekst S. Ljubića

Tomo Vinković (Šemovci, 1909. - Bjelovar, 1942.)

Biciklistički prvak *Hrvatskog koturaškog kluba Sokol* Bjelovar, Tomo Vinković rođen je u Šemovcima 1909. godine. Školovao se u Šemovcima i Virju, a strojobravarSKI zanat učio je u Bjelovaru kod obrtnika Hinka Hermana. Osim u Bjelovaru radio je i u Virovitici, Koprivnici i Kragujevcu. U Bjelovaru je započeo i prerano završio svoj sportski i politički život.

Bio je član i natjecatelj *HKK Sokol Bjelovar* te je od 1930. godine član Upravnog odbora kluba, zajedno sa Stjepanom Ljubićem. Natjecao se od 1928. do 1931. godine, najprije kao junior, a zatim kao senior, jednako uspješno u obje kategorije.

Tomo Vinković s osvojenim medaljama (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Njegovo ime uvijek je bilo među najbržim natjecateljima:

- 30. rujna 1928. naslov juniorskog prvaka kluba na stazi dugoj 2 000 m
- 1928. prvo mjesto na klupskoj utrci Bjelovar - Đurđevac - Bjelovar
- 2. lipnja 1929. prvo mjesto u trci juniora na 3 000 m
- 9. lipnja 1929. drugo mjesto u trci klupskih prvaka na 7 200 m
- 16. lipnja 1929. drugo mjesto na klupskoj utrci Bjelovar - Đurđevac - Bjelovar
- 30. lipnja 1929. treće mjesto u trci za prvenstvu kluba na Logoru
- 4. kolovoza 1929. u povodu 20. godišnjice osnivanja kluba:
  - pojedinačni pobjednik na međunarodnoj trci
  - drugo mjesto u momčadskoj konkurenciji zajedno sa S. Ljubićem
  - pobjeda u dohvatnoj momčadskoj vožnji u sastavu Vinković – Barberić – Bobić
  - 1. lipnja 1930. treće mjesto na trkama u Bjelovaru
- 15. lipnja 1930. prvo mjesto na cestovnoj trci Bjelovar - Kloštar - Bjelovar (ispred S. Ljubića postavlja rekord staze - 82 km za 2 h i 32 min)

Osim u biciklističkom klubu Tomo Vinković bio je aktivan i u drugim društvima: *Hrvatskom planinarskom društvu Bilo-gora*, podružnica u Bjelovaru te u *Pjevačkom društvu Jednakost* i *Moto klubu Bjelovar*.

*****
* Povodom 26-godišnjice smrti Tome Vinkovića *
* **Revolucionar i sportaš** *
* *****
* SPECIJALNO ZA »BJELOVARSKI LIST« PISE FRANJO *
* FRNTIĆ, ČLAN REPUBLICKE KOMISIJE ZA UTVRĐIVA- *
* NJE POVIJESTI FIZICKE KULTURE HRVATSKE, ZAG- *
* REB. *
* Prije četrdesetak godina, a i kasnije, Bjelovar je u jugo- *
* slavenskom biciklističkom sportu zauzimao vidno mjesto. *
* Na trkalištu i cestama Bjelovara natjecala se elita tadašnjeg *
* jugoslavenskog biciklizma. Tu su bili državni prvaci, *
* članovi olimpijske reprezentacije i proslavljeni inozemni *
* vozači. *
* Osim toga Bjelovar je u to vrijeme i sjedište Saveznog *
* pododbora Koturaškog saveza Kraljevine Jugoslavije. Pod- *
* odbora je bilo svega šest i to u Zagrebu, Celju, Vinkovcima, *
* Osijeku, Novom Sadu, Bjelovaru i dva pododbora u Ljubljani *
* (jedan za grad Ljubljana, a drugi za područje oko *
* Ljubljane). Bjelovarski pododbor bio je jedan od najboljih *
* i najuspješnijih. U znak priznanja pododboru za njegove *
* uspjehe u Bjelovaru je 1930. godine održana X godišnja *
* skupština Koturaškog saveza Kraljevine Jugoslavije. *
* Nakon fuzije Koturaške sekcije »BGSK« e i Hrvatskog *
* koturaškog kluba »Sokol« Bjelovar je dobio vrlo jak, a uz *
* to i napredan biciklistički i radnički kolektiv. Novi, ujedi- *
* njeni Hrvatski koturaški klub »Sokole« u svoje redove okup- *
* lja naprednu omladinu. Ovak klub, pored ostalog, svake go- *
* dine u šumama oko Bjelovara organizira prvomajske iz- *
* lete za sve članove kluba i ostale građane. *
* Među brojnim članovima ovog uzornog sportskog ko- *
* lektiva našao se i Tomo Vinković, poznati revolucionar i *
* partijski rukovodilac. Rođen 1909. u Šemovcima, općina *
* Đurđevac, završio je u Bjelovaru strojobravarSKI zanat. Kao *
* napredni omladinac pokušao je preko Carigrada otići u *
* SSSR. Kad mu to nije uspjelo, vratio se iz Turske u domo- *
* vinu i zaposlio u Kragujevcu. Tu se povezo sa URS-ovim *
* sindikatima, radio je u esperantskom društvu, širio napred- *
* nu štampu, organizirao marksističke kružoke, bio osnivač *
* pekarske zadruge i tako dalje. Kad je zbog naprednog ra- *
* da kao politički nepoželjan protjeran iz Kragujevca, po- *
* novo je došao u Bjelovar. Tu radi na obnavljanju partijske *
* organizacije, član je Okružnog odbora Crvene pomoći, pa *
* zatim član Okružnog komiteta Komunističke partije, or- *
* ganizacijski i konačno, pred smrti, politički sekretar tok *
* komiteta. *
* Među bjelovarskim biciklistima Tomo Vinković javlja *
* se 1925. godine, ali kao zapaženi takmičar zablistao je 1928. *
* godine. Te godine osvaja najprije naslov juniorskog prvaka *
* Bjelovara, a odmah nakon povratka Stjepana Ljubića sa *
* olimpijskih igara iz Amsterdama slavio Tomo Vinković na *
* trci Bjelovar — Đurđevac — Bjelovar svoju veliku pobje- *
* du jer od 12 takmičara prolazi u Bjelovaru prvi kroz cilj. *
* Ispred renomiranog Stjepana Ljubića. *
* Slijedeće, 1929. godine Tomo Vinković ponovo osvaja *
* naslov juniorskog prvaka Bjelovara, a u seniorskoj kon- *
* kurenciji zauzima drugo mjesto. Na cestovnoj trci Bjelovar *
* — Đurđevac — Bjelovar zauzima drugo mjesto iza Stjepana *
* Ljubića. Na »srenbanskim« trkama Tomo Vinković osvaja *
* treće mjesto iza Stjepana Ljubića i tadašnjeg državnog *
* prvaka Antona Baneka («Građanski», Zagreb). *
* Povodom proslave 20-godišnjice postojanja Hrvatskog *
* koturaškog kluba »Sokole« u Bjelovaru, koja je održana *
* 4. VIII 1929. godine, Tomo Vinković bio je jedan od naj- *
* uspješnijih vozača. U »srenbanskim« trci u pet okruga, na *
* kon što je u prednatjecanju pobjeđio u svojoj grupi, po- *
* bjeđio je i u finalu. Na istoj proslavi u takozvanoj parnoj *
* vožnji sviju vozača vozački par Stjepan Ljubić — Tomo *
* Vinković osvojio je drugo mjesto, sa jednom petinom se- *
* kunde slabijim vremenom od pobjedničkog para Catering *
* (Graz, Austrija) — Skrabel («Orao» Zagreb). Skrabel je *
* bio član jugoslavenske olimpijske reprezentacije zajedno *
* *****

sa Stjepanom Ljubićem. U dohvatnoj momčadskoj vožnji na 5 okruga pobjeđila je ekipa Hrvatskog koturaškog kluba »Sokol« Bjelovar u sastavu Tomo Vinković — Josip Barberić — Juraj Bobić. Na državnom prvenstvu u cestovnoj vožnji 1929. godine na trci Krška Vas-Skipice-Trnovo-Fristava-Nakto-brod-Cerle-Krška Vas u konkurenciji juniora nastupio je i Tomo Vinković. U 1930. godini Tomo Vinković je nastavio sa sportskim uspjesima. Tako je na međuklubskom prvenstvu na trkalištu u Bjelovaru u glavnoj vožnji između 25 takmičara osvojio III mjesto plasiravši se iza reprezentativca Stjepana Ljubića i državnog prvaka za 1931. godinu Dragutina Ivčkovića. U ovoj trci izvan konkurencije nastupio je i državni prvak za 1929. godinu Slavko Šturman («Sokol» Zagreb). Tomo Vinković još jednom je pobjeđio Stjepana Ljubića. Bilo je to 15. VI 1930. godine na cestovnoj trci Bjelovar — Kloštar — Bjelovar dugoj 82 kilometra. Pobjednik Tomo Vinković vozio je po veoma lošoj cesti prosječnom brzinom od 32,15 kilometara na sat. U svojoj sportskoj karijeri Tomo Vinković je nastupio još na niz klubskih, međuklubskih, prvenstvenih i prijateljskih utрка u blizini i daljoj okolici. Tako je 1929. godine vozio i ulicama Beograda. Tomo Vinković nije bio samo biciklista. On se bavio i moto-sportom, pa je bio jedan od rijetkih članova koji je položio ispit za upravljanje motornim vozilom. Među planinarima Hrvatskog planinarskog društva, podružnica »Bilogora« Bjelovar, Tomo Vinković se nalazio od 1934. pa do 1940. godine. Na godišnjoj skupštini planinara Bjelovara 1934. godine izabran je za tajnika društva.

BL br. 1, 1968.
Tomo Vinković (GMB Zbirka fotografija i albuma)

33

Ime i prezime	1931 IV četvrt čet.	1 I čet.	9 II čet.	3 III čet.	2 IV čet.
104 Stubičan Josip "					
105 Sloboda Dragutin "	6	6	6	6	6
106 Sokolić Bogoslav "	6				
107 Stanke Ivan "					
108 Sabol Ivan "					
109 Saban Blaž "					
110 Matović Valent "	6	6			
111 Svrljuga Viktor "					
112 Schulhof Julio "	6	6	6		
113 Šegović Gjuro	6	6			
114 Šimić Josip "		6			
115 Minderovac Vilim "	6				
116 Steiner Albert "					
117 Teusig Ignac "	6	6			
118 Tajber Ivica "					
119 Tomanek Stjepan "	6				
120 Turković Slavko "					
121 Uiberall Oskar "	6	6			
122 Vajda Pero "					
123 Vinković Tomo					
124 Višinka Rikard "	6	6			
125 Vitasović Josip "	6	6			
126 Vukas Juraj "	6	6			
127 Vignjević Pero "	6	6			
128 Wybiral Adolf "	6	6			
129 Zebić Dušan "	6	6			
130 Zormančić Marijan "	6	6			
131 Zagi Slavko "	6	6			
132 Zupić Krmaoslav "					
133 Zidar Antun "					
134 Zivoder Miroslav "					
135 Zeger Antun "	6	6			
136 Ivanović Gjuro "					
137 Pankarić Pero "					
138 Simeon Eduard "					
139 Grdan M.					
140 Beković Antun					
141 Vozgaj Jos					
142 Šušteršič brać					
143 Janušević brać					
144 Jovanović R.					
145 Komarac Ladislav					
146 Čovčić Andrija					
147 Rodarić Rudolf					
148 Čovlečić Antun					
149 Gjeranić Frodo					
150 Rosenberg Vjeko					
151 Hognin Robert					
152 Šušteršič Antun					
153 Čuk Anđelko					
154 Roković Pero					
155 Zutić Josip					
156 Mazić Stjepan					
157 Mirošević Antun					
158 Mirošević Peter					
159					
160					
161					

Popis članova 1931., (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

Đuro Šegović (Zdenčac, 1896. - Zagreb, 1966.)

Njegovo ime od 1960. do 1990. godine nosila je *Tvornica traktora i ljevaonica Bjelovar*, nastala iz strojobravarске radionice Hinka Hermana u kojoj je Tomo Vinković izučio zanat i radio.

Đuro Šegović rođen je 1896. godine u Zdenčacu kraj Čazme, gdje je završio osnovnu školu. Strojbravarski zanat izučio je u Bjelovaru kod obrtnika Franje Bindera. Bio je sudionik I. svjetskog rata i aktivni politički radnik prije i za vrijeme II. svjetskog rata.

Biciklizmom se počeo baviti 1921. godine na poticaj poznatog bjelovarskog biciklista i biciklističkog prvaka Bjelovara Teodora Pisačića Pise. Bio je član *HKK Sokol Bjelovar* i njegov tehnički referent. Već na prvim utrkama Đuro Šegović postigao je zapažene rezultate:

- 1922. drugo mjesto na trasi Bjelovar - Dubrava - Kloštar Ivanić - Ivanić Grad - Čazma u duljini od 80 km
- 1923. drugo mjesto na stazi Bjelovar - Đurđevac - Bjelovar u duljini od 58 km
- 1924. drugo mjesto na trkama na Logoru (klupska utrka za *HKK Sokol Bjelovar*).

Svaki put pretekao ga je upravo Teodor Pisačića Pisa.

Nakon natjecateljskog bicikliranja, koje je trajalo do 1925. godine, Đuro Šegović se posvetio razvoju bjelovarskog biciklizma. Posebno se istaknuo u organizaciji proslave 20. i 25. godišnjice osnutka kluba, 1929. i 1934. godine, kao potpredsjednik Organizacionog odbora proslave. Također je bio i glavni suradnik Petra Vajde, predsjednika *Biciklističkog pododбора Bjelovar Koturaškog saveza Kraljevine SHS*, kasnije Kraljevine Jugoslavije.

Đuro Šegović u Prvom svjetskom ratu, prvi s lijeva (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Đuro Šegović 1960. (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Milan (Emil) Meniga (Zagreb, 1880. - Zagreb, 1959.)

Osnivač je *Moto kluba Bjelovar* 1930. godine i njegov najistaknutiji predstavnik. Zbog toga je tadašnje Auto-moto društvo Bjelovar od 1976. do 1990. godine nosilo ime *Đuro Šegović*.

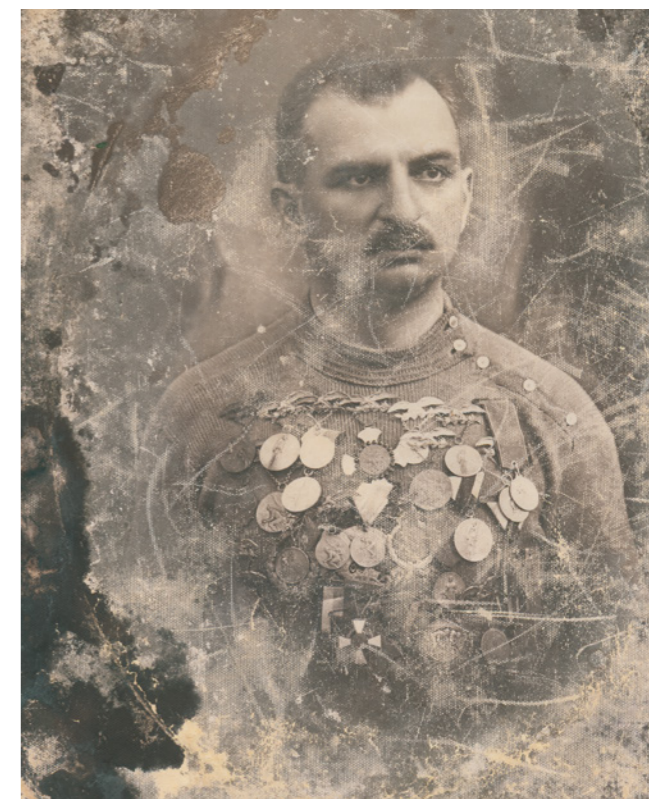
Jedan od osnivača *HKK Sokol Bjelovar* i jedan od najboljih biciklista s početka 20. stoljeća. Odveo je više od šesto cestovnih, trkališnih i brdskih utrka. Bio je osnivač i član *Koturaškog kluba Orao Zagreb*, ali je poticao i osnivanje biciklističkih klubova u mjestima gdje je bio zaposlen (Bihać, Kostajnica), pa tako i u Bjelovaru.⁶

Milan (Emil) Meniga (BK Bjelovar Bjelovar)

Petar Vajda

Jedan od prvih aktivnih natjecatelja *HKK Sokol Bjelovar*. Na skupštini kluba 5. veljače 1922. godine izabran je za vođu koji »nadzire svekoliku vožnju, poduku u vožnji te imade izvješćivati upravnom vijeću».⁷ Od 1926. godine postaje potpredsjednik kluba i njegov začasni član.⁸ Bio je i predsjednik *Biciklističkog pododbora Koturaškog saveza Kraljevine SHS* u Bjelovaru.

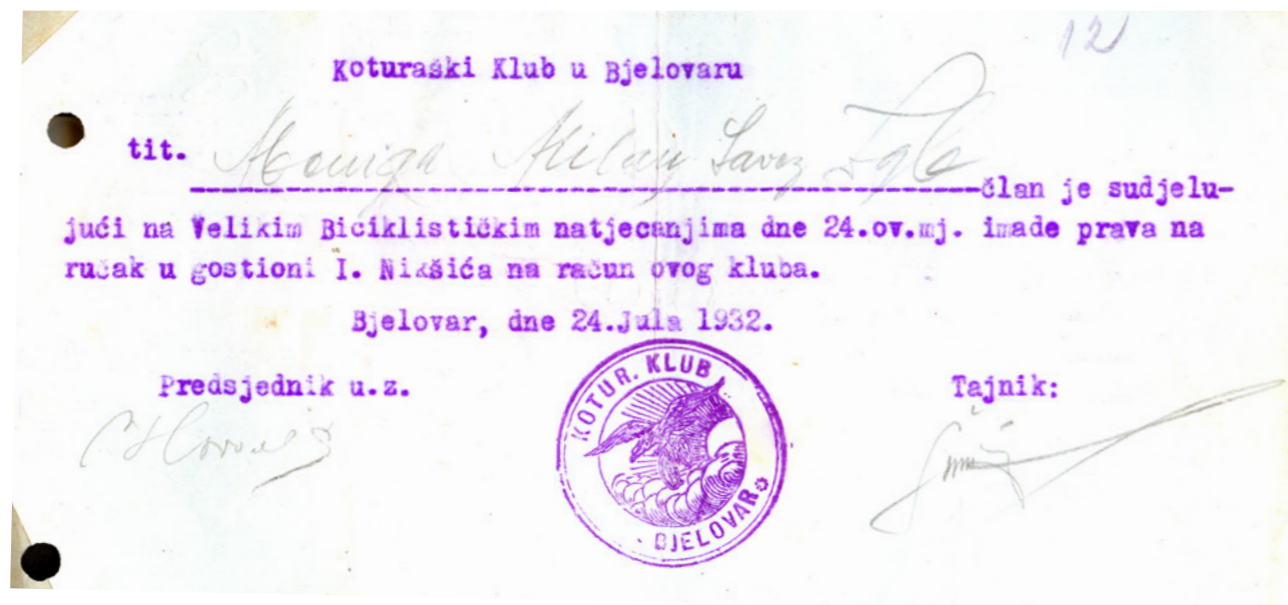
Petar Vajda (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Teodor Pisačić Pisa

Poznati biciklistički vozač *HKK Sokol Bjelovar* s početka 20-ih godina 20. stoljeća. Nekoliko godina bio je prvak Bjelovara. U svijet biciklizma uveo je svog šogora Đuru Šegovića s kojim se redovito nadmetao na biciklističkom trkalištu.⁹

Teodor Pisačić Pisa (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Milan (Emil) Meniga (BK Bjelovar Bjelovar)

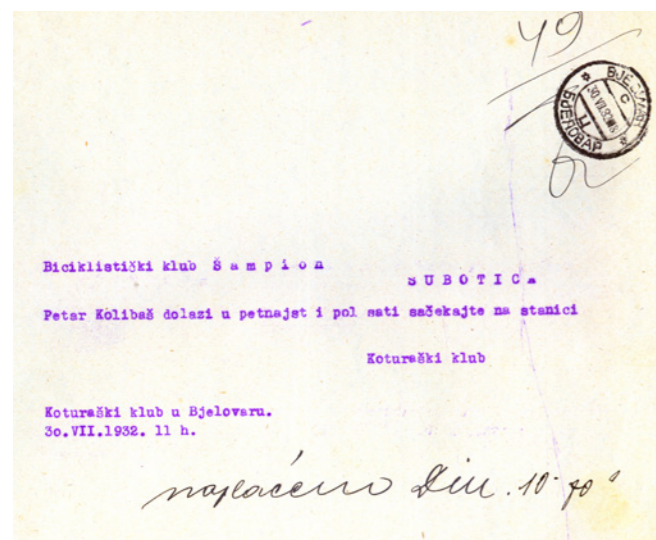
⁶ Meniga, Milan. *Hrvatska enciklopedija*, Mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2018. Pristupljeno 3. svibnja 2019. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=40129>

⁷ HR DABJ 1379 Hrvatski koturaški klub »Sokol« Bjelovar, Pravila
⁸ Kovač, R. *Biciklizam*. 1960. (Neobjavljena druga verzija)
⁹ Ljubić, S. »Đuro Šegović« U *Povijest sporta: grada i prilozii* 33 (1977.), str. 2 860

Petar Kolibaš

Biciklizom se uspješno bavio od 1928. do 1934. godine. Bio je član *HKK Sokol Bjelovar* i jedan od najboljih biciklista tog vremena. Osvojio je »*drugo mjesto na prvenstvu Pododbora Bjelovar na stazi Bjelovar - Osijek u kolovozu 1930.*«¹⁰

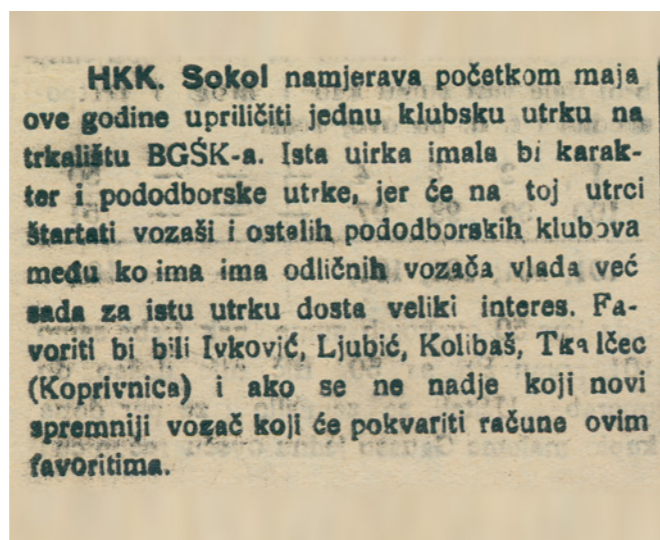

Petar Kolibaš, prijava za natjecanje u Subotici 1932. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

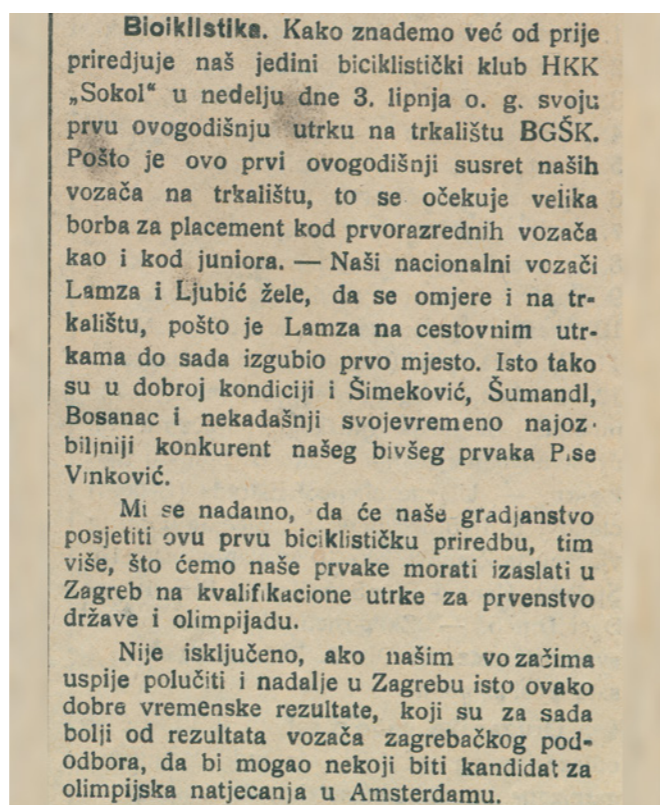
Dragutin Lamza

Najprije član koturaške sekcije *BGŠK*-a, a nakon njezina ukidanja član *HKK Sokol Bjelovar*. Jedan od glavnih suparnika Stjepana Ljubića na biciklističkim natjecanjima sredine 20-ih godina 20. stoljeća.

Nezavisnost br. 22, 2. lipnja 1928.

Nezavisnost br. 15, 18. travnja 1931.

Emil Ivanović

Biciklizmom se bavio cijeli život. Najprije se natjecao za *HKK Sokol Bjelovar* i bio blagajnik kluba od 1934. godine. Zatim je od 1960. godine bio u nadzornom odboru *BK Radnički Bjelovar*. Naposljetku je prisustvovao osnivačkoj skupštini *BK DSG Bjelovar* 1994. godine.

Potvrda o uplaćenju članarini 1932. (HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar)

Emil Ivanović (GMB Zbirka fotografija i albuma)

Emil Ivanović prvi s desna na osnivačkoj skupštini BK DSG Bjelovar (BK Bjelovar).

BICIKLISTIČKA SJEĆANJA EMILA IVANOVIĆA

Ne blijede davni dani

Jedno pitanje, neizbježno kada se susretimo sa sportskim veličinama, nije mimošlo ni Emila Ivanovića, nekada jednog od najvećih asova bjelovarskog biciklizma, a danas, i pored podmaklih godina, veoma aktivnog člana sportske komisije AMD »Duro Segović« i republikkog suca u auto-moto sportu. To pitanje odnosi se na bjelovarski sport nekada i sada.

»U sportu je, po mom mišljenju danas nekako sve drugačije. Mi nikad nismo gledali na nagrađivanje, sport smo voljeli najviše na svijetu, a neizmjereno drugarstvo bilo je sastavni dio svega toga.«

Svoju sportsku karijeru Emil je započeo davne 1927. godine u Hrvatskom koturaškom klubu »Sokol«. Već sljedeće godine, kao golobradl 17-godišnjak, on sudjeluje na prvoj biciklističkoj utrci i zauzima peto mjesto.

»To je za mene bio veliki uspjeh, a ujedno i poticaj da još više zavolim ovaj sport. Za protivnike sam u toj svojoj prvoj utrci imao Tomu Vinkovića, Slavinića, Barbarića i Babića, a osim njih, izvan konkurencije su se natjecali Ljubić, koji je 1928. godine sudjelovao na olimpijadi u Amsterdamu, i Ivković koji je sljedeće godine osvojio naslov najboljeg bicikliste u Jugoslaviji«, živo nam govori Emil.

U to vrijeme biciklistički sport u Bjelovaru dostigao je svoj najveći domet. Krma svega toga bila je proslava 20. godišnjice postojanja i uspjelog djelovanja Hrvatskog koturaškog kluba »Sokol«.

»Na toj proslavi organizirana je utrka na kojoj je, pored nas Bjelovara, sudjelovala sama plejada jugoslavenskog biciklizma. Nasli su se tu Antun Benek i Slavko Struman, a kao specijalni gost pojavio se tadašnji prvak Donje Austrije Ferdinand Gernig. Inače, ja sam na toj proslavi u utjesnoj utrci osvojio prvo mjesto«, veselo će Emil.

Ovaj velikan bjelovarskog biciklizma rado se sjeća i 1930. godine kada je nakon etapnih podoborskih vožnji zauzeo odlično peto mjesto, a isto tako, njegovi nezaboravni doživljaji vezani su za mnogobrojne biciklističke izlete koji su se tih davnih godina redovito organizirali. Ta ista 1930. godina bila je ujedno i najtužnija godina Emilove sportske karijere.

»Da, te godine osnovan je moto-klub Bjelovar koji je bio glavni razlog stagnacije biciklističkog sporta. Dvije godine kasnije uslijedio je i, najteži udarac za sve nas. Naime, naša dva asa, Ljubić i Ivković, odlaze u Zagreb što je još više potpomoglo propadanju biciklizma. Prvenstvo našeg kluba 1935. godine bilo je posljednja utrka, a ujedno i oproštaj s biciklističkim sportom.«

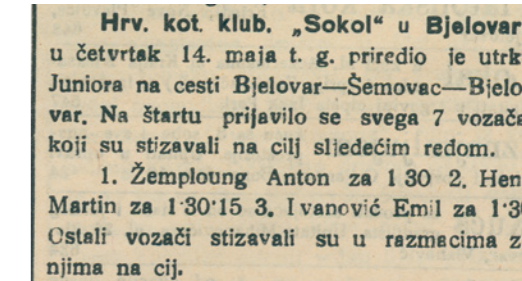
Međutim, to nije bio i završetak Emilove sportske karijere. On se,

željan novih sportskih saznanja, ogle da u moto-utrkama.

»Pa, ja sam od 1946. godine sudjelovao u moto-utrkama s jednom turističkom mašinom. S ovom mašinom sam 1956. godine na natjecanju u Koprivnici zauzeo treće mjesto u kategoriji 35 ccm. Za mene je to bio izuzetan rezultat s obzirom da sam vozio na mašini od 250 ccm i da sam tokom utrke jedanput i pao«, rekao je Emil pokazujući nam fotografije koje dovoljno svjedoče o slavnim, ali davnim vremenima bjelovarskog biciklističkog i moto-sporta. (D. Ilbasić)

BL br. 13, 9. travnja 1982.

Nezavisnost br. 19, 16. svibnja 1931.

10 Ljubić, S. »Prilog poznavanju povijesti podravskog biciklizma« u *Podravski zbornik* 76 (1976.), str. 175.

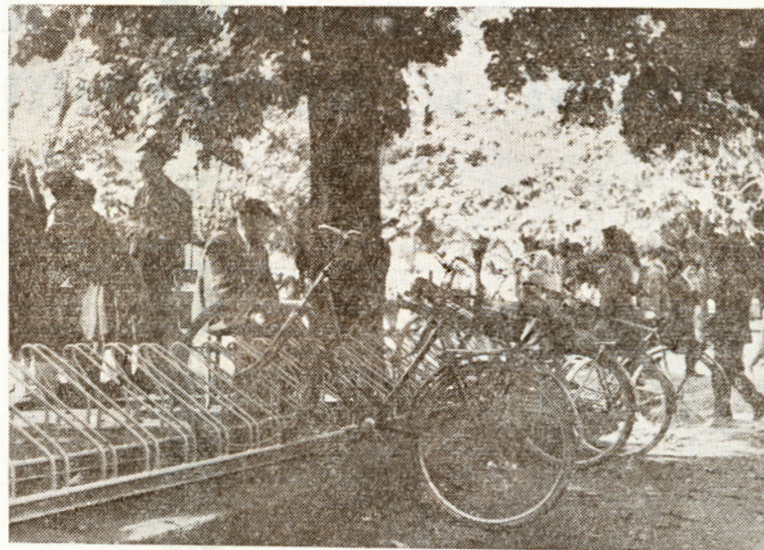

Bicikl i svakodnevica

Bicikl je kao prijevozno sredstvo oduvijek bio prisutan u životima Bjelovarčana. Kao što je pratio kratkotrajne sportske aktivnosti biciklista, Bjelovarski list je redovito bilježio i svakodnevne životne događaje, zgone i nezgone povezane s biciklima.

Novost na tržnici

Konačno je i Bjelovar dobio ukusnu »garderobu« za bicikle na tržnici. Ovdje se uz malu naplatu može sigurno ostaviti bicikl. Ostavljaju ih prodavači što dolaze na tržnicu, a i kupcima »garderoba« dobro dođe

BL br. 42, 1960.

Za krađu bicikla pet mjeseci zatvora

V. S. iz Starih Pavljana je osuđen za krađu bicikla na pet mjeseci zatvora bezuvjetno i plaćanje troškova krivičnog postupka. Krađu je priznao u cijelosti.

Osuđeni je uzeo bicikl iz nezaključane šupe Anke Obran i zadržao ga za sebe. On se brani time, da se u ono vrijeme odao velikom uživanju alkohola i da je u takvom stanju počinio krađu. Priznao je još, da je zapao u loše društvo u kojem je rasipao očev imetak. Pet mjeseci su priličan rok za razmišljanje i — preodgajanje.

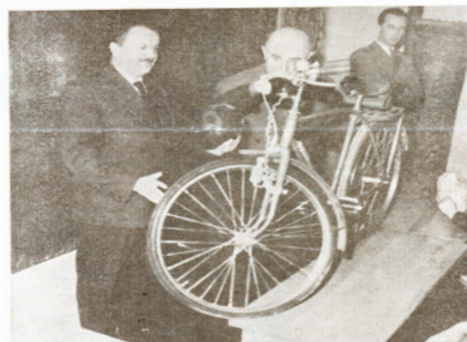
L. iz V. Pisanice je bio optužen da je ispred gostionice u svom mjestu ukrao bicikl Mirka Halara. Okrivljeni se branio da je kritične zgone bio pijan pa da se ne sjeća da li je ukrao bicikl, ali dopušta da je možda ukrao. B. L. je presuđen na tri mjeseca zatvora uvjetno na jednu godinu i plaćanje svih sudskih troškova.

I ovaj primjer pokazuje da su pojedini ljudi, kad puno piju, samo jedan korak do mnogo težeg delikta.

BL br. 1, 1967.

Podijeljene nagrade najboljima

Pred nekoliko dana podijeljene su nagrade u osnovnim školama Franka Vintera, Milana Rača za najbolje radove koji su rađeni na temu »Saobraćaj«.

Drug Zečić predaje treću nagradu Osnovnoj školi Nova Rača

Bakića-Baje u Bjelovaru te osnovnim školama Bedenik i Nova Rača za najbolje radove koji su rađeni na temu »Saobraćaj«.

Učenicima osnovnih škola koji su radove radili u svestranoj akciji »Zaštitit ćemo djecu u saobraćaju«, kolektivno tijelo za sigurnost saobraćaja kotara Bjelovar podijelilo je četiri nagrade.

Osnovnoj školi Franka Vintera podijeljena je prva nagrada: tri bicikla. Druga nagrada od dva bicikla pripala je Osnovnoj školi Bedenik. Treća nagrada, jedan bicikl, Osnovnoj školi Nova Rača i četvrta nagrada, izlet autobusom u dužini 400 km, Osnovnoj školi Milana Bakića-Baje Bjelovar.

Učenicima ovih škola pokazali su izvanredno znanje u poznavanju saobraćaja, što svakako treba zahvaliti i nastavnicima: Majeti-

BL br. 4, 1964.

DJECA PITAJU

»GDJE DA SE VOZIMO?«

Za djecu bicikliste opasno se voziti gradskim prometnicama. Mnogi ne znaju sve saobraćajne propise. Vozimo li se nepropisno, smetamo prolaznicima. Parkom se također nesmišno voziti. Izbijaju nam milicionari, pajuju penzioneri, a i nasade ostecujemo. Provjetaju nam dječja igrališta. Ni ona nisu pogodna jer biciklima možemo ozlijediti djecu.

Pitamo se zato: »Gdje da vozimo?« I malih je biciklista sve više, a prostora za vožnju sve manje.

Osnovne škole »Maršal Titov« ponudila se da će nešto iz izglasanog samodoprinosna otitći za izgradnju poligona za vožnju biciklom. Ne bi to koristilo samo nam već i Autoškoli i AMS-u. Učenik M. Medak

BL br. 28, 1976.

UČENICI I SAOBRAĆAJ

Počela natjecanja

I ove godine provodi se republička prometno-odgojna akcija i takmičenje kojim su obuhvaćeni svi učenici osnovnih škola pod

nazivom »Što znam i kako se ponašam u prometu«. Nosioći ovog takmičenja na našem području su AMD »Đuro Segović« i

Savjet za sigurnost u prometu. Takmičenje osnovaca u ovoj prometno-odgojnoj akciji počelo je ovih dana u

svim osnovnim školama naše općine. Tako su i učenici OŠ »25. maj« iz Velikog Trojstva u subotu održali školsko takmičenje u kojem su pored provjere znanja iz teorije i ispunjavanja saobraćajnih testova trebali pokazati i praktično znanje iz kretanja ulicama, vožnje bicikla prometnim poligonom i prilagodavanja pojedinim situacijama u saobraćaju. Mora se istaći da su učenici ove škole pokazali veoma dobru obučenosć.

Nakon održanih takmičenja u osnovnim školama ekipe pojedinih škola nastupit će na općinskom takmičenju u Bjelovaru, a najbolja će ekipa prosljeđiti na regionalno takmičenje.

Na slici: učenici OŠ »25. maj« iz Velikog Trojstva uspješno su primijenili poznavanje saobraćajnih propisa i na improviziranom poligonu.

BL br. 12, 1980.

RADOZNALA KAMERA

Ciklo-kros u Kapeli

Detalj s nedavno održanog školskog takmičenja u ciklokrosu Snimio V. Mička

Na ideju nekolicine nastavnika Osnovne škole »29. novembar« iz Kapela, Školska prometna jedinica je nedavno organizirala školsko takmičenje u ciklo-krosu. Ovo takmičenje, održano po uzoru moto-krosa, pobudilo je veliko zanimanje učenika, zbog čega je odlučeni da se održi op-

ćinsko takmičenje. Nastupili bi učenici u dvije grupe, 5. i 6. razredi, i 7. i 8. Takmičenje će biti organizirano 29. rujna na stazi pored škole u Kapeli, a kako smo saznali od idejnog začetnika ovog takmičenja Branka Medaka, očekuje se nastup učenika i iz drugih općina. Za pobjednike su osigurane vrijedne nagrade, a svi učesnici će poslije takmičenja imati osiguran besplatan doručak.

(d)

BL br. 38, 28.9.1984.

Nezaboravan ugođaj

Nakon dužeg vremena obnovljena je nekad tradicionalna »bakljada«. Ovaj put organizatori ove manifestacije bili su OK SSRN-a i Društvo za sportsku rekreaciju »Partizan«. Pedesetak omladinaca je prije početka svečane akademije, posvećene Danu Republike, s upaljenim bakljama na biciklima krenulo od Sokolane gradskim ulicama, upriličivši nezaboravan ugođaj, sve do Spomen-groblja na Vojnoviću gdje je ujedno bio i kraj biciklističke bakljade.

D. Đeri

BL br. 48, 11.12.1989.

SUVREMENI KLUBOVI

Biciklistički klub Bjelovar

Današnji *Biciklistički klub Bjelovar* osnovan je u prosincu 1994. godine pod nazivom *Biciklistički klub DSG Bjelovar*. Inicijatori su bili biciklisti Dražen Gustović i Goran Iličić povezani s trgovinom biciklima DSG Bjelovar. Prvi predsjednik kluba bio je ujedno i njegov osnivač Goran Iličić. Tako su nakon više od trideset godina u Bjelovaru ponovno okupljeni biciklisti, kako bi oživjeli sjećanje na uspjehe starih biciklista, ali i kako bi pokušali upisati Bjelovar na listu biciklističkih središta u Republici Hrvatskoj. Skupštini je nazočio biciklist veteran Emil Ivanović, koji je bio natjecatelj i član *Koturaškog kluba Bjelovar*.

Osnivačka skupština BK DSG Bjelovar 1994. (BK Bjelovar)

Prvi klupski izlet 1994. (BK Bjelovar)

U siječnju 1998. skupština kluba većinom glasova donosi odluku da se iz naziva kluba briše naziv sponzora *DSG* i promijeni simbol kluba. Biciklisti nastavljaju rad pod nazivom *Biciklistički klub Bjelovar* koji danas broji tridesetak članova. Bivši sponzor kluba na zasebnoj sjednici osniva svoj novi klub pod starim nazivom *Biciklistički klub DSG Bjelovar* te zadržava i stari simbol kluba.

BK Bjelovar usmjeren je na brdsko-biciklistička natjecanja, što ne isključuje cestovni biciklizam. Za obje vrste natjecanja klub je pri *Hrvatskom biciklističkom savezu* osposobio i sudce. Članovi kluba, juniori, seniori, kadeti, veterani i žene kao posebna kategorija, natjecali su se u trkama za *Kup Hrvatske* ili *Nacionalno prvenstvo Hrvatske* u više ili manje zahtjevnim disciplinama, kao što su *cross country*, *duatlon* ili *triatlon* i cestovni maraton.

Utrka Kup Hrvatske cross country 13. srpnja 1997., Kamenitovac (BK Bjelovar)

Utrka Kup Hrvatske 3. svibnja 1997., Samobor (BK Bjelovar)

Utrka za Dan državnosti, Bjelovar 30. svibnja 1995. (BK Bjelovar)

Sam klub organizirao je pojedine utrke za *Otvoreno prvenstvo Bjelovarsko-bilogorske županije* te prigodne maratone i biciklijade. Također je bio suorganizator jedne od etapa *Trke kroz Hrvatsku* koja je 1999. godine prvi put vožena u Bjelovaru.

Zajedno s drugim biciklističkim klubovima i Bjelovarsko-bilogorskom županijom rade na projektima za razvoj cikloturizma i popularizaciji bicikliranja uopće.

Goran Ilić i Ivica Gubo na maratonu Marija Bistrica - Rim 19. 10. 2018. (BK Bjelovar).

Maraton za Terezijanu u lipnju 1997. (BK Bjelovar)

Na cilju u Rimu 23. 10. 2018. (BK Bjelovar).

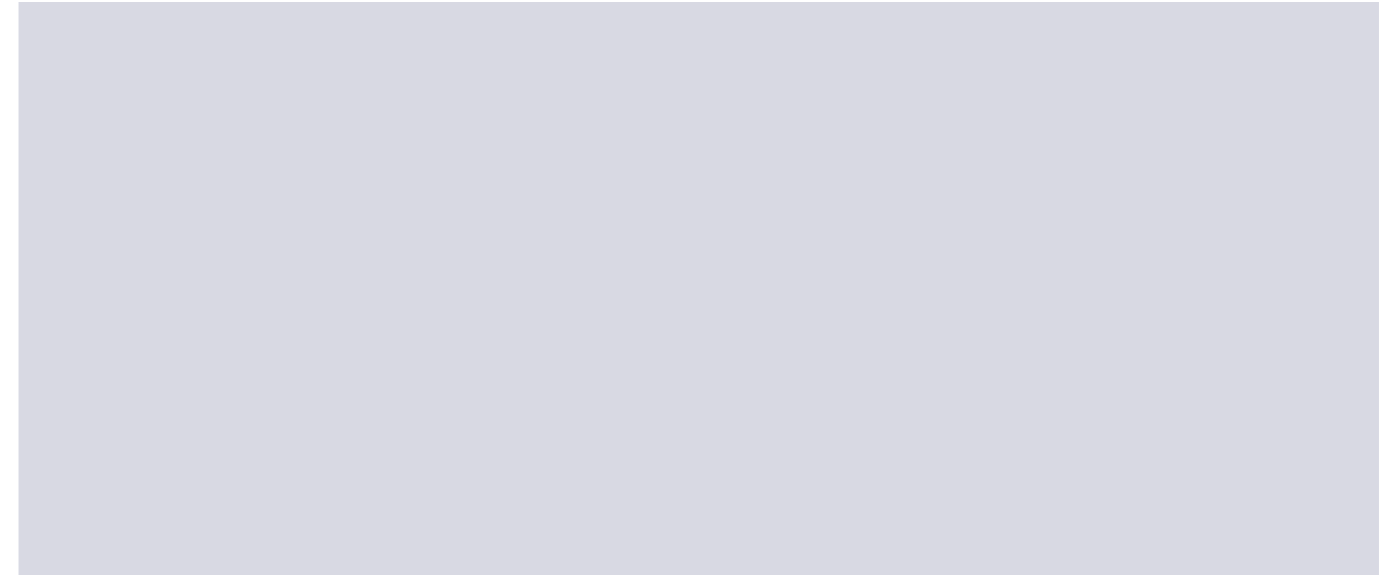

Trka kroz Hrvatsku, Bjelovar lipanj 1999.

Biciklistički klub Gema Bjelovar

Najmlađi bjelovarski *Biciklistički klub Gema* osnovan je u veljači 2014. godine na inicijativu 36 zaljubljenika u biciklizam, povezanih s trgovinom biciklima *Biciklist* u Bjelovaru. Za predsjednika kluba izabran je Zoran Segin, a za tajnika Senad Begić. Danas klub ima oko 40 članova koji se redovito sastaju i dogovaraju zajedničke akcije.

Osnivačka skupština, predsjednik i tajnik BK Gema Bjelovar (BK Gema Bjelovar)

Posebna vrsta maratona pod nazivom *Noć vještaka* vozi se od 2005. godine u noći s 31. listopada na 1. studenog. Ova promotivno adrenalinska trening vožnja duga je 40 – 54 km.

Noć vještaka 2017.

Noć vještaka 2018.

Prva klupska vožnja 16. veljače 2014. (BK Gema Bjelovar)

Utrka u Crikvenici za Prvenstvo Hrvatske 20. 7. 2014. (BK Gema Bjelovar)

Klub je aktivan u biciklističkim natjecanjima. Mladi biciklisti Senad Begić, Juraj Segin, Matko Malčić, Mislav Sodomka, Sven Lukić i Igor Popijač, vozili su brojne trke od kojih se neke boduju za prvenstvo Hrvatske te postigli odlične rezultate i osvojili brojna odličja.

Utrka u Pakracu za Prvenstvo Hrvatske 25. 5. 2014. (BK Gema Bjelovar)

Državno prvenstvo u ciklokrosu, 3 mjesto J. Segin, Zagreb 24. 1. 2016. (BK Gema Bjelovar)

Glavni motiv *BK Gema Bjelovar* je poticanje razvoja biciklizma u rekreativne svrhe. Zbog toga klub organizira zajedničke vožnje u prirodi, prilagođene godinama i iskustvu sudionika biciklista čiji se prijeđeni kilometri na biciklu broje u tisućama. Kako bi motivirali roditelje da bicikliraju zajedno s djecom, klub jednom mjesečno organizira tzv. obiteljske vožnje. Članovi kluba odazivaju se i redovito sudjeluju na mnogobrojnim biciklijadama koje se organiziraju u Kutini, Koprivnici, Lonjskom Polju, Pitomači, Vukovaru i drugim gradovima.

Obiteljska vožnja 9. ožujka 2014. (BK Gema Bjelovar)

Od 2017. godine klub organizira i biciklistički maraton *Terezijaner* i dječju utrku *Furaj-guraj* kao dio turističke manifestacije *Terezijana*. Maraton natjecateljskog karaktera vozi se po atraktivnim bilogorskim stazama. Na njemu se osim biciklista iz cijele Hrvatske natječu i biciklisti iz susjednih država. Na dječjoj utrci *Furaj-guraj* natječu se brojna djece do 5 godina na guralicama, odnosno biciklima bez pedala.

Biciklisti *BK Gema* sudjelovali su na brojnim državnima edukacijama koje se organiziraju s ciljem promocije biciklizma u zdravstvene ili turističke svrhe. Članovi kluba su i licencirani turistički ciklovodiči te županijski koordinatori za razvoj cikloturizma. Upravo je od njih potekla inicijativa za oživljavanje trase zapuštene željezničke pruge Bjelovar – Garešnica – Grubišno Polje, kao buduće biciklističke rute u županiji. Klub se zalaže i radi na poboljšanju biciklističke infrastrukture u gradu Bjelovaru te promovira stvaranje pozitivne slike o biciklistima i bicikliranju.

Koprivnički maraton 11. svibnja 2014., drugo mjesto dr. Davor Malčić (BK Gema Bjelovar)

Terezijaner 2018. (BK Gema Bjelovar)

Terezijaner 2018. (BK Gema Bjelovar)

Furaj guraj 2018. (BK Gema Bjelovar)

CIKLOTURIZAM U BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ ŽUPANIJI

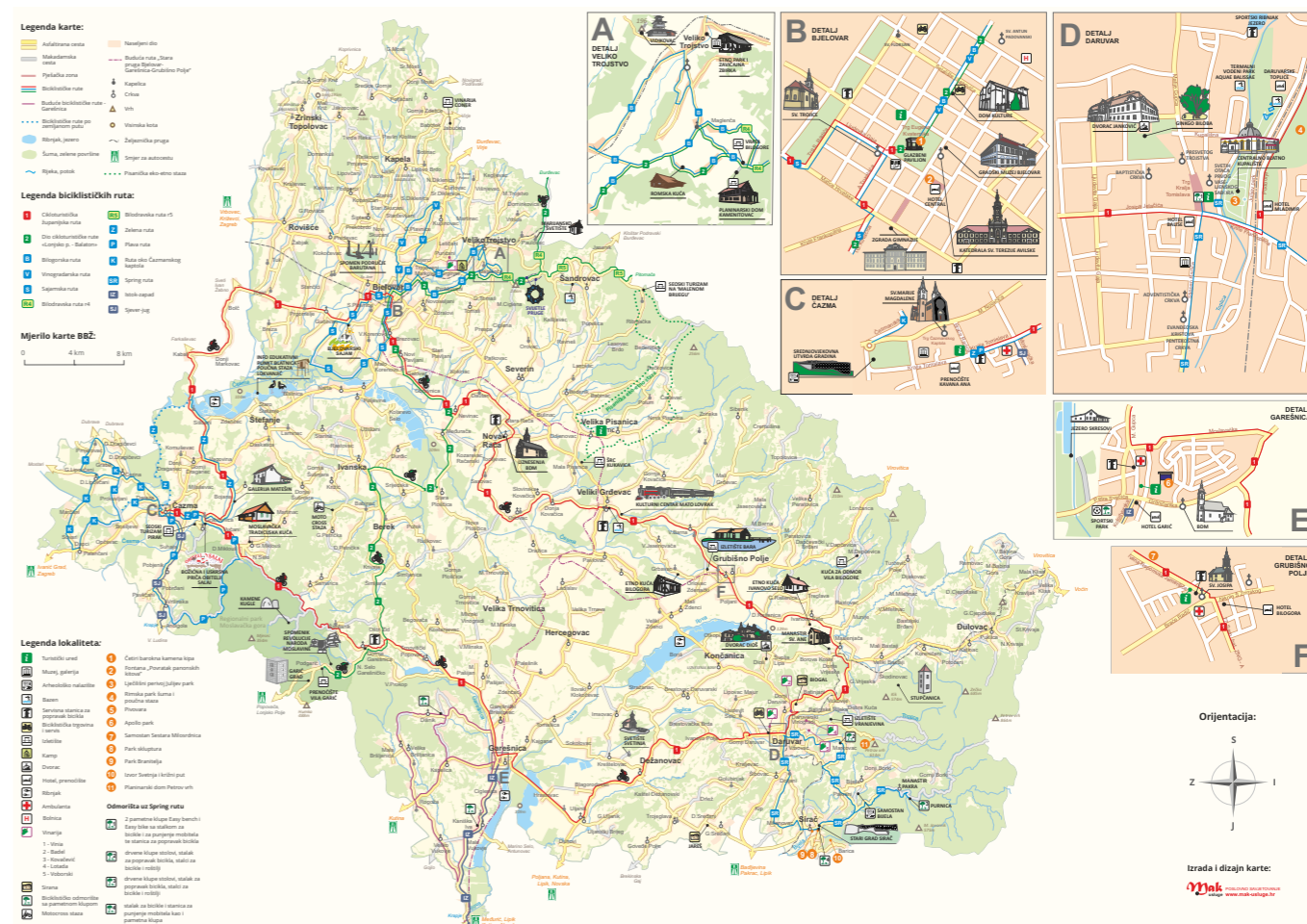
Točan broj biciklista u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji nije poznat. Jedan dio je uključen u rad biciklističkih klubova, kao natjecatelji ili rekreativci, drugi bicikliraju u vlastitom aranžmanu, a trećima je bicikl prijevozno sredstvo. Dakle, bicikljanje kao stil života sveprisutan je u gradu i županiji, kao kombinacija svih navedenih biciklističkih aktivnosti. U prilog tome govori ukupno 387 km cikloturističkih ruta u županiji koje su zbog povoljne konfiguracije terena pogodne za bicikliste svih uzrasta, od petogodišnjaka do osoba u zlatnim godina života. To je zasigurno jedan od razloga što je još 2010. godine Bjelovarsko-bilogorska županija proglašena najpoželjnijom cikloturističkom destinacijom u Republici Hrvatskoj.

Glavne biciklističke rute na području Bjelovarsko-bilogorske županije su:

- *Županijska ruta* obuhvaća svih pet županijskih gradova (Bjelovar, Čazma, Garešnica, Daruvar, Grubišno Polje) u dužini od 183 km
- *Međunarodna ruta Lonjsko Polje - Balaton* na području BBŽ prolazi kroz Bjelovar i Berek u dužini od 83 km
- *Sajamska ruta* oko mjesta Bjelovar, Gudovac, Brezovac i Malo Korenovo u dužini od 16 km
- *Bilogorska ruta* prolazi kroz Bjelovar i kreće se u smjeru sjeveroistoka i padina Bilogore u dužini od 27 km
- *Vinogradska ruta* polazi iz centra Bjelovara i kreće se u smjeru sjevera grada i okolnih mjesta i ponovno se vraća u centar grada u dužini od 16 km
- *Ruta oko čazmanskog Kaptola* u dužini od 36 km
- *Daruvarska spring ruta* duga 21 km.

Obiteljska vožnja (H. Supančić)

U skladu s *Akcijskim planom za razvoj cikloturizma Hrvatske* od 2017. godine župan Damira Bajs imenovao je koordinate za razvoj cikloturizma BBŽ-a. Hrvoje Benšić i Hrvoje Supančić, i sami aktivni biciklisti, tako su uključeni i u rad državnog *Koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma*. Svjesni da je cikloturizam nov, zanimljiv i zdrav oblik turizma, kao i odlična promocija regije, Županija je donijela *Operativni plan razvoja cikloturizma* na svojem području do 2020. godine. U dvogodišnjem razdoblju, u suradnji s biciklističkim klubovima, planirano je i ostvareno.

Ostvareni projekti

Izrađeno je i postavljeno osam informativnih tabli na kružnoj *Županijskoj ruti* koja spaja pet gradova u županiji. Na njima biciklisti mogu vidjeti cijelu kartu rute (gradove, općine, sela, turističke sadržaje, jezera, itd.), opis i karakteristike rute, lokaciju gdje se nalaze, *QR kod* koji ih vodi na internetsku stranicu turističke zajednice BBŽ-a, općine, grada ili područja te najvažnije informacije o gradu ili općini u kojoj se nalaze.

Postavljeno je deset solarnih stupova za popravak bicikla na području cijele *Županijske rute*. Stupovi su izrađeni od nehrđajućeg čelika, a za svoj rad koriste sunčevu energiju. Viškom akumulirane energije pokreću kompresor za pumpanje guma i punjač mobitela te omogućuju noćno LED osvjetljenje. Tu se nalazi i spremnik alata za brzi popravak bicikla.

Solarni stup za popravak bicikla (BK Bjelovar)

Informativna tabla

Edukacija ciklovodiča (H. Supančić)

Bjelovarski ciklovodiči (H. Supančić)

Planovi za budućnost

Jedan od planova u sljedećem razdoblju je trasiranje, označavanje, postavljanje signalizacije, uređenje i opremanje nove biciklističke rute u općini Kapela.

Pogled iz Kapele (H. Supančić)

Dugoročni kapitalni projekt je oživljavanje stare željezničke pruge Bjelovar - Garešnica s odvojcima za Grubišno Polje i Banovu Jarugu, za koji je već izrađeno *Prometno-građevinsko idejno rješenje* trasiranja cikloturističke rute.

Željezničkom prugom Bjelovar – Garešnica – Grubišno Polje prometovalo se u etapama od 1912. do 1968. godine, kada je zbog neisplativosti ukinuta. Kao nova i zanimljiva biciklistička ruta trebala bi biti dio Zelenih staza (eng. Greenways), koje slijede stare ili nekorištene puteve, a danas se upotrebljavaju za sporo nemotorizirano putovanje poput bicikliranja, hodanja i jahanja. U realizaciji ovog jedinstvenog projekta planirano je asfaltiranje cijele biciklističke rute, izgradnja popratne infrastrukture, kao i uključivanje smještajne i kulinarske ponude lokalnih OPG-ova.

S izviđanja trase – stari željeznički most u mjesto Bezovcu (Z. Segin)

S izviđanja trase – stara željeznička postaja u Severinu (Z. Segin)

S izviđanja trase – stari željeznički most u Pavlovcu (H. Supančić)

Nekad vlakom, danas biciklom (H. Supančić)

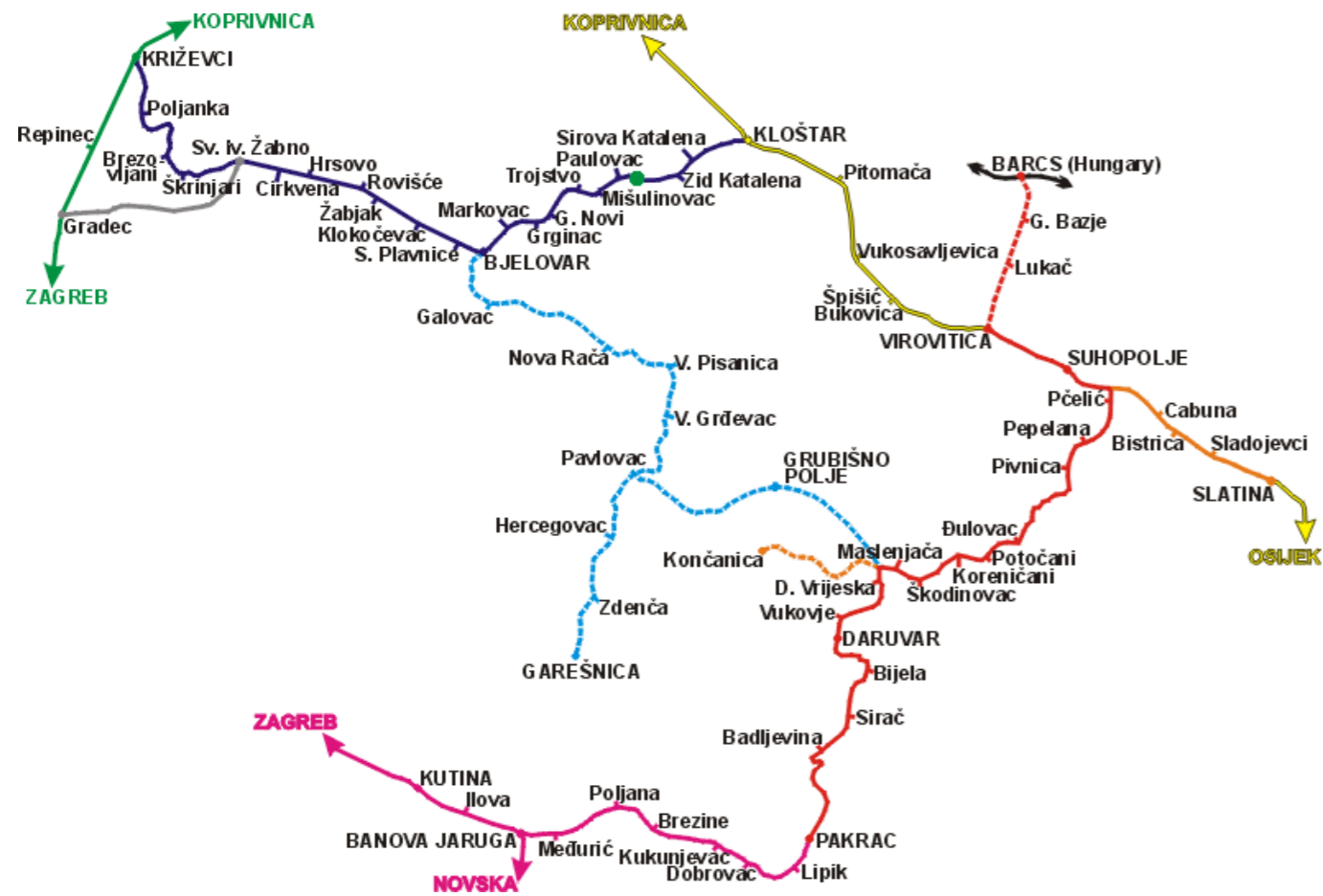
Biciklistički mostovi u Austriji (H. Supančić)

Vlak je u Austriji dio cikloturizma (H. Supančić)

Kako bi svi ostvareni i planirani cikloturistički projekti bili iskorišteni i isplativi, nužno je postojeću mrežu biciklističkih ruta spojiti s graničnim županijama. Na taj bi način preko Sisačko-moslavačke, Požeško-slavonske i Koprivničko-križevačke županije biciklistima bio otvoren dvosmjernan put do susjednih zemalja, Bosne i Hercegovine i Slovenije te dalje prema sjeveru Europe.

Trasa ukinute pruge Bjelovar – Garešnica – Grubišno Polje označena je plavom isprekidanom crtom (Railfuneurope)

Izvori

- HR-DABJ 1167 Općinski sekretariat za unutrašnje poslove Bjelovar
- HR-DABJ 1298 Zbirka sportskih glasila
- HR-DABJ 1379 Koturaški klub Bjelovar
- HR-DABJ 293 Zbirka fotografija
- Zbirka fotografija i albuma, Gradski muzej Bjelovar
- Zbirka knjižne građe, Hrvatski športski muzej
- Arhivska zbirka, Hrvatski športski muzej
- Zbirka fotografija, Hrvatski športski muzej
- Kovač Radoslav, Ljubić Stjepan. Biciklizam 1960. (rukopis, druga verzija). Gradski muzej Bjelovar
- Kovač, Radoslav. Biciklizam 1960. (rukopis, prva verzija). Gradski muzej Bjelovar
- http://www.railfaneurope.net/ric/Bjelovar_Pictures.htm (pristupano: 28. 05. 2019.)

Literatura

- *Bjelovarski list: tjednik općine Bjelovar*, Prosvjeta, Bjelovar, 1957. - 1990.
- Blažeković, Stjepan. *Bjelovar*. Bjelovar: SIZ kulture Bjelovar, 1985.
- Flander, Marijan. *Sportski leksikon*. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, 1984.
- Frntić, Franjo. »Naša zahvalnost Stjepanu Ljubiću Vojvodi« *Povijest sporta: građa i prilozi 70* (1986.): 336. - 339.
- Frntić, Franjo. »Sport u Bjelovaru do 1914. godine.« *Povijest sporta: građa i prilozi 1* (1970.): 64. - 69.
- Frntić, Franjo. »Tomo Vinković.« *Povijest sporta: građa i prilozi 5* (1971.): 591. - 595.
- Frntić, Franjo. »Velikani bjelovarskog sporta.« u *Bjelovarski zbornik 91*, ur. Stjepan Blažeković, 237.β - 244. Bjelovar: »Prosvjeta« Bjelovar, 1991.
- Gerić, Božidar i ostali. *100 godina hrvatskog sokola u Bjelovaru*. Bjelovar, Gradski muzej Bjelovar, 2005.
- Godišnjak biciklističkog kluba DSG Bjelovar, 1995.
- Hrvatska enciklopedija <http://www.enciklopedija.hr/>
- Jajčević, Zdenko. »Kotač se nije dao zaustaviti.« *Olimp. Prilozi: povijest hrvatskog sporta 17* (2005): 2. - 3.
- Karaula, Željko. *Moderna povijest Bjelovara 1871. – 2010*. Bjelovar: Nakladnik Horvat, 2012.
- Krivić Lekić, Martina. *Sportska društva i udruženja: tematski vodič kroz fondove Državnog arhiva u Bjelovaru*. Bjelovar, Državni arhiv u Bjelovaru, 2018.
- Ljubić, Stjepan. »Đuro Šegović« *Povijest sporta: građa i prilozi 33* (1977.): 2 860. – 2 869.

- Ljubić, Stjepan. »Prilog poznavanju povijesti podravskog biciklizma« U *Podravski zbornik 76*, ur. Vladimir Blažeković i ostali, 171. - 179. Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 1976.
- Mihovilović, Miro (ur.). *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj*. Zagreb: Biciklistički savez Hrvatske i Sportska štampa, 1965.
- *Nezavisnost: bjelovarsko-križevački vjesnik*, L. Schick, Bjelovar, 1914. - 1931.

{ THE WHOLE WORLD LOVES A BIKE }

A bike (Engleski)

Bicikli (Mađarski)

Biçikletë (Albanski)

Ровар / rovar (Bjeloruski)

Jizdní kolo (Češki)

Cykel (Danski)

Pyörä (Finski)

Vélo (Francuski)

Ποδήλατο / podílato (Grčki)

Rothar (Irski)

Reiðhjól (Islandski)

Velosipēds (Latvijski)

Dviratis (Litavski)

Fiets (Nizozemski)

Sykkel (Norveški)

Fahrrad (Njemački)

Bicicleta (Španjolski)

Велосипед / velosiped (Ruski)

Bisiklet (Turski)